

Beredskapsplan

for kirkelige fellesråd og menighetsråd i Skien

Versjon nr. 0

Ansvar	Kirkevergen
Første gang vedtatt	08.03.2023
Siste gang oppdatert	07.03.2024
Status	Retningslinje for ansatte, rådsmedlemmer og frivillige
Sist godkjent av SKF	08.03.2023
Neste revisjon	SKF - 1. kv. 2025 eller ved behov

Den norske kirke i Skien – levende, nær og tilgjengelig

Innhold

DEL 1 - FOREBYGGENDE BEREDSKAP I SKIEN KIRKELIGE FELLESRÅD.....	4
1.1. Innledning.....	4
1.2 Forberedelse for det uventede	5
1.3 Mål	5
1.4 Kriseberedskap som tilstand.....	6
1.5. Hva er en krise?	7
1.6 Hva er risiko?	7
1.7 Mulige kriser i Skien og Skien kirkelige fellesråd	8
1.8 Personlige kriser - avgrensning	9
1.9 Grunnleggende prinsipper for beredskap	11
1.10 Varsle	11
1.11 Organisasjon og ansvar	11
1.11.1 Soknets ansvar.....	12
1.11.2 Skien kirkelige fellesråds rolle og ansvar.....	12
1.11.3 Prosten	13
1.11.4 Agder og Telemark bispedømme	13
1.11.5 Den norske kirke	13
1.11.6 Skien kommune.....	14
1.12. Ressurser og referanser	14
1.13. Andre etater og aktører.....	14
1.14 Krisestab.....	15
1.15 Krisestab i Skien kirkelige fellesråd.....	16
1.16 Samarbeid mellom arbeidsgiverlinjene og ansvarsområdene	17
1.17 Partssammensatt arbeid	17
1.18 Melde avvik og forebygge kriser	18
1.19 Krisekommunikasjon	18
1.20 Lære og øve	19
1.21 Evaluere.....	19
DEL 2 – AKTUELLE KRISESITUASJONER, RISIKOANALYSER, FOREBYGGENDE RUTINER OG TILTAKSKORT	20
2.1 Brann	21
2.2 Ulykker eller sykdom	28
2.3 Akutt sykdom, ulykke eller brå død	33
2.4 Vold eller trusler mot ansatte	37
2.5 Personer som forstyrrer seremoni / arrangement i kirken	41
2.6 Terror.....	45
2.7 Seksuelle overgrep	48
2.8 Betydelig materiell skade	53
2.9 Epidemi eller pandemi	58
2.10 Kriser eller katastrofer i kommunen.....	62
2.11 Uønskede hendelser under kirkelig handling	64

DEN NORSKE KIRKE

Skien kirkelige fellesråd

Vedlegg 1: Skjema for risikoanalyse (ROS)	65
Vedlegg 2: Eksempel på risikoanalyse: Epidemi / pandemi	65
Vedlegg 3: Huskeliste for brannansvarlig ved arrangement	66
Vedlegg 4: Huskeliste for kommunikasjonsansvarlige i kriser.....	67
Vedlegg 5: Notat for hendelser eller nesten-hendelser: hva, hvor, hvem og når	69
Vedlegg 6: Skjema for ansattes signatur om kjennskap til beredskapsplanen	70
Vedlegg 7: Stedfortredere for ledere	71
Vedlegg 8: ICE (In Case of Emergency) pårørende SKF – den enkelte leders liste.....	72
Vedlegg 9: Gjensidighetsavtaler mellom arbeidsgiverlinjene i Den norske kirke	73
Vedlegg 10: Avtaler mellom Skien kommune og Skien kirkelige fellesråd.....	79
Vedlegg 11: Forslag til sjekkliste for menighetsrådets eget beredskapsarbeid.....	81
Vedlegg 12: SKF varslingslister	82

DEL 1 - FOREBYGGENDE BEREDSKAP I SKIEN KIRKELIGE FELLESRÅD

Ansvar	Kirkevergen og prost, saksavhengig fordeling
Godkjent av SKF dato	08.03.2023
Neste revisjon	1.kv. 2025

1.1. Innledning

Skien kirkelige fellesråd (SKF) har overordnet ansvar for forsvarlig beredskapsarbeid og krisestab i egen organisasjon. Denne overordnede beredskapsplanen er felles for alle menigheter og enheter i Skien. Kirkevergen har ansvaret for at fellesrådets beredskapsplaner blir utarbeidet, gjort kjent og fulgt opp. Menighetsrådene har samtidig et selvstendig ansvar for egen virksomhet.

Det er et mål i seg selv å involvere alle råd og utvalg, og alle kirkelige ansatte i Skien i beredskapsarbeidet. På den måten kan vi i fellesskap forebygge sannsynligheten for at kriser skal inntreffe, og tilsvarende redusere konsekvensene dersom krisen likevel inntreffer.

Denne overordnede beredskapsplanen er todelt:

Del 1 tar for seg overordnede prinsipper for samfunnssikkerhet og beredskap, og hvordan SKF arbeider med kriseberedskap. Del 1 beskriver også hvordan SKF organiserer seg i en krisesituasjon, og hvordan vi samvirker med andre.

Del 2 omtaler spesifikke hendelser som *kan* oppstå, med tilhørende risikovurderinger, forebyggende tiltak, samt tiltakskort og kontaktlister hvis situasjonen likevel oppstår. Del 2 har til hensikt å øke bevisstheten om hva vi kan gjøre for å forebygge kriser, og hva vi kan gjøre dersom situasjonen likevel oppstår. Den praktiske delen tar utgangspunkt i ulike kriser som kan ramme menighetsråd og fellesråd. Situasjoner hvor kirken blir anmodet om bistand til samfunnet blir også beskrevet.

Den norske kirkes strategidokument peker på kirkens visjon om å være levende, nær og tilgjengelig. Disse verdiene skal være synlige også i beredskapsarbeid og krisesituasjoner.

1.2 Forberedelse for det uventede

Ulike hendelser minner oss om hvor fort og uventet en krise kan ramme, og om konsekvensene av manglende beredskap. 22. juli-terroren i 2011 lærte oss hvor viktig det er at de ulike ressursene finner hverandre. Samt om behovet for å tenke gjennom at uventede hendelser kan inntreffe, hvordan vi kan arbeide for å forebygge kriser og hva vi kan gjøre for å begrense konsekvensene, dersom kriser likevel skulle oppstå.

Koronautbruddet i 2020 medførte utfordringer av et annet slag enn hovedinnretningen av samfunnets og kirkens beredskapsplaner. Pandemien avdekket behov for en annen form for krisestab enn ved for eksempel en brann, en ulykke eller en annen lokal hendelse.

Kriser kan ta mange ulike former og ha mange faser. Derfor må vi hele tiden lære av erfaring og utvikle en dynamisk beredskap i alle deler av den kirkelige virksomheten. Vi kan gjerne beskrive beredskap som en tilstand, der hele virksomheten tar aktivt del i det forebyggende arbeidet. Slik vil vi være betydelig bedre rustet enn ved tradisjonell reaktiv beredskap, der vi først reagerer etter at krisen har inntruffet og fått mulighet til å utvikle seg.

Noen kriser er det mer sannsynlig vil inntreffe enn andre. Alle vet at naturkatastrofer, brann og trafikkulykker kan skje. Terrorhandlinger eller pandemier har vi vært mindre forberedt på. I beredskapsarbeidet må vi derfor vurdere sannsynlighet og konsekvens, og forsøke å planlegge på en slik måte at vi i noen grad er forberedt på hendelser eller situasjoner som vi ikke tidligere har erfart eller kunnet forutse.

1.3 Mål

Det er et mål å involvere alle kirkelige ansatte i Skien i beredskapsarbeidet, slik at vi i fellesskap kan bidra aktivt til å forebygge kriser, og begrense skade dersom en krise likevel inntreffer. Planene skal først og fremst bidra til å sikre liv og helse. Deretter kommer hensynet til materielle verdier, symbolske verdier, kulturminner og miljø.

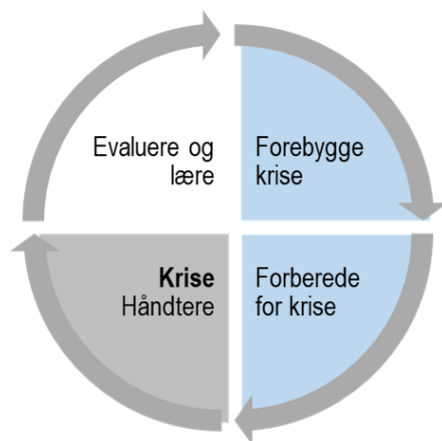
Planene skal videre bidra til:

- Trygge rammer for all kirkelige aktivitet
- Trygghet i arbeidshverdagen, ved at alle vet hva de skal gjøre i en krisesituasjon
- Styrket tillit til kirke og menighet, både som arbeidsgiver og befolkningen
- Sikre god kommunikasjon i krisesituasjoner

- Avklare ansvarsforhold og legge til rette for samvirke mellom menighetsrådene i Skien, Skien kirkelige fellesråd, Agder og Telemark bispedømmeråd, biskop, rDnk, Skien kommune og andre aktuelle etater og instanser

1.4 Kriseberedskap som tilstand

Beredskap er mer enn å håndtere en krise som oppstår. En organisasjon kan planlegge for at kriser kan skje. Slike planer handler både om å håndtere den akutte krisen, hvordan vi kan komme raskest mulig tilbake til normal drift og hva vi kan lære av krisen. Modellen nedenfor illustrerer en slik beredskaps- og læringssirkel.

Skien kirkelige fellesråd er en mangfoldig virksomhet, med mange ulike menigheter og enheter. Selv om menighetene og gravferdsvirksomheten til dels forholder seg til ulikt lovverk, er likevel mye felles.

Med utgangspunkt i modellen over, kan vi i beredskapsarbeidet stille oss fire grunnleggende spørsmål:

Fortløpende risikoanalyser	Hva kan skje hos oss?
Forebygge hendelser	Hvordan kan vi redusere sannsynligheten for at hendelsen inntreffer?
Planlegge og håndtere	Hvordan kan vi begrense konsekvensene, hvis hendelsen likevel inntreffer?
Normalisere, evaluere og lære	Hva gjør vi for å normalisere situasjonen og for å forbedre beredskapsplaner og krisestab?

1.5. Hva er en krise?

En krise er en situasjon som avviker fra det normale og som truer grunnleggende verdier som liv og helse, omdømme, tillit eller materielle verdier, og som krever umiddelbare tiltak. I en krise kan det være behov for å ta avgjørelser under tidspress, med manglende eller usikker informasjon og med begrensede ressurser.

Noen kriser utvikler seg over tid og lar seg forebygge. Dersom krisen likevel inntreffer i form av en akutt hendelse, kan gode beredskapsplaner bidra til å begrense skade, slik at konsekvensene blir minst mulig.

Godt kommunikasjonsarbeidet kan bidra til å redusere konsekvensene av krisen, og vil være en integrert del av krisehåndteringen.

1.6 Hva er risiko?

Risiko blir vanligvis beskrevet som produktet av sannsynlighet og konsekvens: Mindre uhell skjer forholdsvis ofte, men har som regel beskjedne konsekvenser. Katastrofer skjer sjelden, men har omfattende konsekvenser. Ved å analysere tenkte situasjoner som kan oppstå, kan Risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) hjelpe virksomheter og fagområder med å identifisere farer, risiko eller sårbarhet. Slike analyser er en del av beredskapsarbeidet og danner grunnlag for å peke ut spesielt viktige beredskapsområder.

Risikovurderinger kan ha ulik form. Matrisen i dette avsnittet følger samme form som er brukt i beredskapsveilederen fra Arbeidsgiverorganisasjonen for kirkelige virksomheter (KA).

En hendelse vil i denne modellen bli plassert i en av de tre hovedkategoriene rød, oransje og grønn, vurdert ut fra produktet av sannsynlighet og konsekvens [sannsynlighet x konsekvens]. Hvis det for eksempel er sannsynlig at situasjonen vil inntreffe, og de negative konsekvensene samtidig vil bli store, vil produktet i matrisen bli 10 eller mer. Vi vil følgelig merke hendelsen som rød. En slik vurdering vil kreve umiddelbare planer og tiltak.

Dersom enten sannsynlighet eller konsekvensene er lavere, og produktet følgelig blir mindre enn 10, store, vil vi merke situasjonen som oransje: det er behov for planer og tiltak. Dersom en hendelse verken er sannsynlig eller vil ha store konsekvenser, vil produktet bli lavt. Kategorien grønn betyr at hendelsen ikke krever prioriterte tiltak.

	Konsekvens Liv og helse, ytre miljø, kulturminner og/eller økonomiske verdier				
Sannsynlighet	Ufarlig Liv og helse, kulturminner, eller > kr. 10 000	Farlig Liv og helse, kulturminner, eller > kr. 50 000	Kritisk Liv og helse, kulturminner, eller > kr. 100 000	Meget kritisk Liv og helse, kulturminner, eller > 1. mill. kroner	Katastrofalt Liv og helse, kulturminner, eller < 1. mill. kroner
Svært sannsynlig Hver uke/ > 70 % sannsynlig	5	10	15	20	25 (5x5)
Meget sannsynlig Hver måned/ < 50 % sannsynlig	4	8	12	16	20
Sannsynlig Hvert år/ < 30 % sannsynlig	3	6	9 (3x3)	12	15
Mindre sannsynlig Hvert tiende år/ < 15 % sannsynlig	2	4	6	8	10
Lite sannsynlig Hvert hundrede år < 5 % sannsynlig	1 (1x1)	2	3	4	5

1.7 Mulige kriser i Skien og Skien kirkelige fellesråd

Noen kriser vil kun berøre en menighet eller enhet, mens andre kriser vil involvere flere menigheter eller enheter. I noen kriser vil kun den kirkelige virksomheten bli rammet, i andre tilfeller hele lokalsamfunnet. Andre kriser vil kunne strekke seg ut kommunens og prostiets grenser. Da vil også nasjonale og regionale forhold ha betydning for krisearbeidet.

Til de fleste av de tenkte hendelsene nedenfor følger egne tiltakskort i del 2. Som vedlegg følger også enkelte av hendelsene skrevet som faktiske situasjoner, med forslag til forebyggende tiltak (hvordan redusere sannsynlighet) og tiltak hvis hendelsen likevel oppstår (hvordan redusere konsekvensene).

1. Kirkebrann eller brann i andre kirkelige bygg eller tilstøtende lokaler
2. Ulykker eller hendelser knyttet til kirkelige arrangementer i eller utenfor egne lokaler, for eksempel illebefinnende under gravferd eller ulykke på eller underveis til konfirmantleir
3. Akutt sykdom, ulykke eller død blant ansatte
4. Vold eller trusler om vold mot ansatte
5. Skyting eller annen terror rettet mot gudstjenester, kirkelige handlinger eller andre arrangementer i menighetene
6. Hendelser knyttet til mellommenneskelige forhold som berører ansatte eller frivillige, eller forholdet mellom ansatte og de som deltar i virksomheten, hvor det blir framsatt påstand som ikke er forenlig med samfunnets og kirkens verdier, slik som lovbrudd, rus i arbeidstid og trakassering. I Del 2 er seksuell trakassering og handling særskilt vektlagt.
7. Betydelig materiell skade eller ødeleggelse av kirker, andre kirkelige bygg eller kirkegårder, for eksempel som følge av hæverk, klimaendringer eller utfall av kritisk infrastruktur
8. Epidemi eller pandemi
9. Henvendelse om bistand fra Skien kommune eller andre ved kriser, katastrofer eller terror lokalt eller regionalt

1.8 Personlige kriser - avgrensning

Flere forhold kan befinne seg i grenselandet mellom personalsaker og beredskapsarbeid. Trakassering, ansatte som begår lovbrudd eller er ruset i arbeidstiden, er eksempler på dette. Disse forholdene er i begrenset grad omtalt i denne beredskapsplanen, med unntak av seksuelle overgrep. Del 2 har eget tiltakskort knyttet til varsler om mulige alvorlige hendelser som berører ansatte, folkevalgte, frivillige eller de som deltar i kirkelig virksomhet. Seksuell trakassering og overgrep er særskilt omtalt i dette tiltakskortet.

Se også Veiledningshefte for kirkelige arbeidsgivere ved mistanke eller anklage mot arbeidstaker om seksuelle overgrep. [veiledningshefte.pdf \(regjeringen.no\)](https://www.regjeringen.no/no/veiledningshefte.pdf)

Kirkelige ansatte møter i sine yrkesroller mange mennesker i livskriser og traumatiske kriser. Skien kirkelige fellesråd ønsker at kirkens verdier skal bli synlig i alle slike møter: Levende, Nær og Tilgjengelig. For de som er rammet og deres nærstående, vil krisen være det aller viktigste for dem.

Denne beredskapsplanen har av hensyn til omfang ikke egne tiltakskort knyttet til sjelesorg eller møter med mennesker i krise som en del av det ordinære faglige arbeidet. Dette kan være situasjoner der kirkelige ansatte eller frivillige møter situasjoner som

- Trusler om selvmord
- Medlemmer, brukere eller andre som dør eller blir utsatt for traumatiske hendelser uten tilknytning til kirkelige aktiviteter
- Ansattes nærstående dør
- Politianmeldelse
- Ivaretagelse av ansatte når alvorlige hendelser rammer frivillige og deltakere i menighetsarbeidet
- Psykisk sykdom og utagerende atferd hos ansatte, folkevalgte eller frivillige.
- Kirkens feltarbeid: overdose hos brukere

Flere av tiltakskortene berører imidlertid lignende forhold og inneholder elementer som kan komme til anvendelse i en krisesituasjon. Ikke minst fordi «alminnelige» kriser kan utvikle seg til mer komplekse kriser. For eksempel kan pårørende som ikke kjenner seg møtt i en krevende livssituasjon, føre til negativ medieomtale og til en omdømmekrise for kirken i Skien.

Møter med mennesker i krise, enten over tid eller i spesielle situasjoner, kan være krevende også for den ansatte. Skien kirkelige fellesråd ønsker at de samme verdiene, levende, nær og tilgjengelig, skal prege ledere og kolleger omsorg for hverandre. Ledere har et særskilt ansvar for et fullt forsvarlig arbeidsmiljø, som gir trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger (arbeidsmiljøloven § 1-1).

1.9 Grunnleggende prinsipper for beredskap

Kirkelige beredskapsplaner i Skien er basert på den norske modellen for beredskapsarbeid og krisestab. Til grunn for dette arbeidet ligger fire hovedprinsipper:

Ansvarsprinsippet	Den som har ansvar i en normalsituasjon, har også ansvar i krise.
Likhetsprinsippet	Organisasjonen skal i krise være mest mulig lik den ordinære organisasjonen
Nærhetsprinsippet	Kriser skal håndteres på lavest mulig nivå nærmest krisen.
Samvirkeprinsippet	Organisasjonen har selv et selvstendig ansvar for best mulig samvirke mellom relevante aktører og virksomheter

1.10 Varsle

Ansvar for grunnleggende beredskap og sikkerhet er alles ansvar. Enhver ansatt som får kjennskap til en uønsket hendelse eller at det er fare for at slik hendelse kan oppstå, skal varsle om dette til nødetatene, leder eller kirkevergen, avhengig av type hendelse og trusselbilde. Deretter skal alle som er til stede, uten fare for eget liv eller helse, utføre mulige strakstiltak for å begrense skaden. Alle ansatte oppfordres til å laste ned 113-appen.

1.11 Organisasjon og ansvar

Det lovmessige grunnlaget for Fellesrådets drift er i hovedsak hjemlet i Trossamfunnsloven og Gravplassloven.

- Bispedømmeråd, med prosten som arbeidsgiver for menighetsprestene og med ansvar for gudstjenester og kirkelige handlinger i prostiet. Prosten har sete i fellesrådet og sokneprestene i soknets menighetsråd.
- Kirkevergen har arbeidsgiveransvar for fellesrådsansatte, og ansvar for kirkebygg og gravplasser. Fellesrådet har dessuten overordnet ansvar for Helse, miljø og sikkerhet (HMS) for hele den kirkelige virksomheten.

Organisasjon og ansvar i SKF er, ut fra likhetsprinsippet, det samme i en krisesituasjon som ved ordinær drift. Dersom situasjonen blir så kritisk at ordinære rutiner og ressurser

ikke er tilstrekkelig, kan SKF etablere en krisestab som beskrevet i denne planen. Hensikten er å koordinere og sikre tilstrekkelige ressurser etter samvirkeprinsippet.

Fellesråd og prestetjeneste vil i en del tilfeller ha eierskap i samme krise. Kirkevergen har et overordnet ansvar for fellesrådets beredskap og krisestab, mens prosten har et særskilt ansvar for psykososial støtte til kriserammede og bruk av kirkene. I Skien har prosten og fellesråd/kirkeverge lang tradisjon for å samordne lederoppgaver.

I politiets beredskapssystem PBS1, er Den norske kirke innlemmet i samarbeidet med politiet om redningstjeneste, og skal være forberedt på å ta del i arbeidet med å gi medmenneskelig støtte når samfunnet blir rammet av kriser, ulykker eller katastrofer.

Det er inngått en gjensidighetsavtale mellom arbeidsgiverlinjene. Avtalen skal bidra til å avklare myndighetsområder og samarbeid mellom fellesrådene og bispedømmerådet i en krisesituasjon.

1.11.1 Soknets ansvar

Det enkelte sogn har et selvstendig juridisk ansvar for hendelser som skjer i egen virksomhet, jf. Trossamfunnsloven §11. Menighetsrådet har følgelig også et betydelig ansvar for beredskap og for å forebygge skade på mennesker, kirkelige bygg, kulturminner, inventar med mer. Dette følger blant annet av grunnprinsippene for beredskap omtalt over.

1.11.2 Skien kirkelige fellesråds rolle og ansvar

SKF har arbeidsgiveransvaret for fellesrådsansatte. Menighetsråd har arbeidsgiveransvar for egne ansatte. Menighetsprestene har bispedømmerådet og prosten som arbeidsgiver.

HMS-arbeidet er samordnet mellom de to linjene, men et overordnet ansvar ligger til kirkelig fellesråd som største arbeidsgiver. Kirkevergen har som daglig leder i SKF tilsvarende ansvar for å utarbeide og vedlikeholde fellesrådets beredskapsplaner, og sikre at planene er kjent og blir fulgt opp. SKF vil som arbeidsgiver, og med ansvar for kirkelige bygg, være involvert i de fleste kriser som kan berøre den enkelte menigheten.

Se for øvrig: «Avtale om lokal samordning i kirkelig beredskapsarbeid mellom SKF og prosten i Skien prosti»

1.11.3 Prosten

Ut fra arbeidsdeling og ansvar i den ordinære kirkelige virksomheten, er prosten i mange situasjoner en naturlig del av fellesrådets krisestab.

Der som kommunen oppretter et evakuert- og pårørendesenter (EPS), kan prosten etter avtale være faglig leder for kirkens bidrag til det psykososiale støttearbeidet.

Menighetsråd, sokneprest, prost eller kirkeverge kan i aktuelle krisesituasjon åpne kirker for de som har behov for å komme dit. Dette skjer i samvirke med fellesrådets krisestab, berørte menigheter og enheter. Krisestaben kan evt. koordinere åpning av kirkelige lokaler med Skien kommune.

Se for øvrig «Avtale om lokal samordning i kirkelig beredskapsarbeid mellom SKF og prosten i Skien prosti»

1.11.4 Agder og Telemark bispedømme

Agder og Telemark bispedømme kan ved behov ha en koordinerende funksjon for den kirkelige virksomheten på tvers av prostiene og fellesrådene.

I kriser som spesielt berører ett eller flere andre prostier i Agder og Telemark bispedømme, eller ved anmodning fra LRS (Lokal redningssentral), kan Agder og Telemark bispedømme anmode prost og kirkeverge i Skien om å avse forhåndsavtalte ressurser på tvers av prostier.

1.11.5 Den norske kirke

Kirkerådet har nasjonalt koordinerings- og kommunikasjonsansvar for kirkens beredskap ved ulykker og katastrofesituasjoner som berører mer enn et prosti, fellesrådsområde eller bispedømme. Eksempler på dette er utarbeidelse og godkjenning av Smittevernveileder for Den norske kirke, mal for gjensidighetsavtaler mellom arbeidsgiverlinjene, og veileder og mal for samarbeid og avtaler mellom kommune og kirke.

1.11.6 Skien kommune

Skien kommune er representert i fellesrådet, og har etter Trossamfunnsloven §14 et økonomisk ansvar knyttet til den norske kirkes aktiviteter, bygg og ansatte. I forhold til beredskap har Skien kommune lovbestemt beredskapsplikt og et generelt ansvar for å trygge alle innbyggere og besøkende i kommunen.

Den kirkelige beredskapsplanen vil i tiden som kommer bli tilpasset Skien kommune sine kriseplanverk. Aktuelle områder for samvirke kan være kommunens psykososiale krisegrupper, bemanning av Evakuert- og pårørende senter (EPS), åpne kirker og minne/sørgeseremonier. Menighetene har dessuten mange egnede bygg for å samle mennesker etter ulykker eller katastrofer. En forutsetning for samvirke mellom kirke og kommune er forhåndsavtalte kommunikasjonslinjer og avtalte liasonfunksjoner.

Skien kirkelige fellesråd er gravferdsmyndighet i Skien. Dette er et særskilt beredskapsområde i samvirke mellom kirke og kommune.

Skien kommunes bedriftshelsetjeneste kan være en rådgivende instans under og etter en kritisk hendelse.

I situasjoner eller ved hendelser som har konsekvenser for tjenester fellesrådet utfører i samarbeid med eller på oppdrag fra kommunen, skal kirkeverge varsle Skien kommune.

1.12. Ressurser og referanser

Utkastet til kirkelige beredskapsplan i Skien er utviklet med utgangspunkt i lover, forskrifter og avtaler, samt planverk i Den norske kirke og Agder og Telemark bispedømme.

1.13. Andre etater og aktører

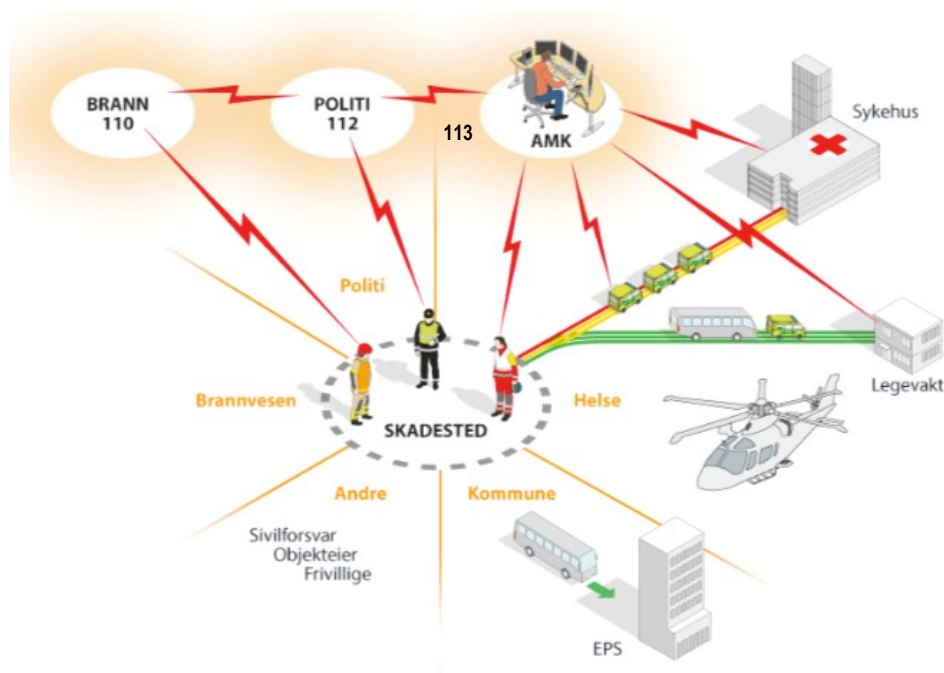
På et skadested er det innsatsleder i politiet som leder arbeidet. Fram til politiet ankommer, er det brannvesenet som leder innsatsen. Politiets operasjonssentral kan ved større hendelser trekke inn nødvendige støttefunksjoner for å kunne drifte kollektiv redningsledelse eller lokal redningssentral (LRS).

DEN NORSKE KIRKE

Skien kirkelige fellesråd

Modellen nedenfor illustrerer hvordan nødetatene organiserer innsats i akutte krisesituasjoner.

1.14 Krisestab

En krise vil i praksis være en situasjon der tilgjengelige ressurser ikke er tilstrekkelig for å løse oppgaven som oppstår. I slike situasjoner skal den som er ansvarlig for aktiviteten ved første anledning varsle Kirkevergen/ Prost.

Kirkevergen / Prost vil vurdere om det er hensiktsmessig å etablere krisestab. Det vil si å kalle ut forhåndsutpekte personer til å ivareta avtalte oppgaver som de er organisert for og øvet på å håndtere.

Krisestaben vil vanligvis samle seg i et egnet rom, for derfra raskt kunne støtte og bistå i krisearbeidet. Sted er avhengig av skadested eller krisesituasjon.

God beredskap forutsetter at alle i virksomheten tar ansvar for å forebygge kriser og opptre ansvarlig i en krisesituasjon. Samtidig er det viktig å ha en plan for en hensiktsmessig og effektiv organisering hvis krisen skulle oppstå. I tråd med de nevnte prinsippene for beredskap, har ledere samme ansvar i en krise som ved ordinær drift. Ved en hendelse eller situasjon som er i ferd med å tilspisse seg, er det klokt å sette i verk tidlige tiltak og varsle krisestaben ved første anledning. Avhengig av situasjonen, kan leder for menighetsrådet be kirkevergen om å overta ansvaret for å koordinere og lede videre innsats.

Tilsvarende kan Kirkevergen selv innkalle krisestaben og overta hovedansvaret for videre kriseledelse. Ved hendelser som berører mer enn en menighet eller enhet, eller i andre situasjoner som det er vanskelig å løse lokalt, bør krisestaben overta det koordinerende ansvaret.

1.15 Krisestab i Skien kirkelige fellesråd

Kirkevergen eller stedfortreder leder krisestaben, med mindre annet er avtalt.

I den lokale kirkelige beredskapsledelsen inngår:

- Kirkeverge
- Assisterende kirkeverge
- Prost
- Andre etter behov, avhengig av ansvarsområder og behov for kompetanse, lokalkunnskap og ressurser

Se kontaktliste, også med oversikt over stedfortredere.

Skien kommunes bedriftshelsetjeneste kan være en rådgivende instans under og etter en kritisk hendelse. I en situasjon som tilsier det, kan av hensyn til tid samtlige av krisestabens medlemmer kalle sammen til krisestab.

Den som har innkalt til krisestab kan vurdere om det er hensiktsmessig umiddelbart å varsle eller kalle inn andre nøkkelpersoner i den eller de menigheter eller enheter som er spesielt berørt. Krisestaben vil fortløpende vurdere hvilke ressurser det er nødvendig å kalle inn.

Alle ledere i Skien kirkelige fellesråd og andre forhåndsutpekte nøkkelpersoner må være kontaktbare og tilgjengelige når krisestaben er etablert og fram til annet er avtalt.

Alle ledere og ansatte med spesifikke funksjoner eller oppgaver i en krise skal ha forhåndsutpekt stedfortreder. Hvem dette er, vil framkomme av denne planens tilhørende varslingsliste. Hensikten med forhåndsutpekte stedfortredere er å sikre at krisestabens funksjoner er mindre avhengig av enkeltpersoner. I akutte kriser som strekker ut over tid, kan stedfortredere også bidra til at de involverte får tilstrekkelig hvile. Krisens form og omfang gjør samtidig at hele organisasjonen må ta ansvar, være fleksible og løsningsorienterte.

Krisestaben må samtidig innkalle tilstrekkelig ressurser til å ivareta stabsfunksjoner:

- Føre logg og dokumentere hendelser, beslutninger og kommunikasjon.
- Ansvar for kirkens innsatspersonell og den støtten de har behov for å løse sine oppgaver. Til denne oppgaven følger å sikre tilstrekkelige forsyninger, mat og hvile. Krisestaben utpeker en ansvarlig for koordinering av denne oppgaven, samt en ansvarlig for data -og kommunikasjonsverktøy.
- Avhengig av situasjonen, vil behovet være stort for å samle inn og sortere informasjon og formulere forslag til videre kommunikasjon kan være et naturlig samspill mellom kirkeverge og prost.
- Krisestaben vil behøve en praktisk tilretteleggerfunksjon for å klargjøre rom og sørge for mat o.l., slik at krisestaben kan konsentrere seg om sine oppgaver.

1.16 Samarbeid mellom arbeidsgiverlinjene og ansvarsområdene

Dersom krisen krever mer kirkelige ressurser enn Skien har lokalt, vil krisestaben kunne be om støtte fra andre fellesråd og Agder og Telemark bispedømmeråd. Krisestaben holder i slike situasjoner stiftsdirektøren løpende orientert.

1.17 Partssammensatt arbeid

Tillitsvalgte og verneombud er ressurser både i det forebyggende arbeidet, i arbeidet med å oppdatere kriseplaner, håndtere kriser og evaluere krisearbeidet i etterkant. I alle kriser som berører de ansattes arbeidssituasjon og som påvirker arbeidsmiljøet, skal arbeidsgiver involvere tillitsvalgte og verneombud. Dette gjelder både på virksomhetsnivå og lokalt i menighetene og enhetene, og er særskilt aktuelt i møte med kriser.

I en krise skal kirkeverge eller den som Kirkevergen delegerer oppgaven til, holde tillitsvalgte og hovedverneombud orientert om krisen og forankre planlagte tiltak. I enkelte situasjoner vil kirkeverge eller krisestab måtte foreta enkelte avgjørelser og disposisjoner før det er mulig å orientere. I slike tilfeller skal tillitsvalgte og verneombud blir orientert ved første anledning. Evaluering av krisearbeidet skal også skje i møte med tillitsvalgte og Arbeidsmiljøutvalget (AMU).

1.18 Melde avvik og forebygge kriser

Alle har et selvstendig ansvar for å varsle alle krisesituasjoner, mulige kriser eller brudd på retningslinjer eller rutiner til sin overordnede. SKF har foreløpig ikke et helhetlig kvalitets- og avvikssystem. Overordnede som mottok varslingen skal derfor i hvert enkelt tilfelle vurdere om hun eller han skal melde avviket videre til kirkeverge, prost og/eller verneombud.

Kultur for å melde avvik er avgjørende for å forebygge uønskede hendelser og utvikle kirkelige fellesråd som organisasjon og arbeidsgiver. Avviksmeldinger kan bidra til å oppdage tidlige signaler på at en krise kan oppstå.

Oppdaterte beredskapsplaner, regelmessige risikoanalyser, gjennomgang av meldte avvik, øvelser og felles refleksjon kan bidra til å unngå kriser. Likeledes til bedre krisehåndtering hvis situasjonen likevel skulle oppstå.

1.19 Krisekommunikasjon

Organisasjonens evne til å kommunisere under en krise, er en del av krisearbeidet. Den norske kirkes visjon skal være synlig i all kommunikasjon: levende, nær og tilgjengelig.

Sviktende intern eller ekstern kommunikasjon kan forsterke krisen, og skape en kombinasjonskrise med opprinnelig krise og en kommunikasjons- eller omdømmekrise i tillegg. I enkelte krisesituasjoner kan medietrykket bli så stort at krisen kan utvikle seg eller nye kriser oppstå. Her skal krisestaben både gjøre seg tilgjengelig for å kunne kommunisere med interne og eksterne aktører, men samtidig kunne skjerme seg tilstrekkelig til å lede håndtering av den opprinnelige krisen.

Fellesrådets nettsider <https://skien.kirken.no> skal være etterrettelige og oppdaterte hovedkilder for informasjon. Kirkevergen har ansvaret for korrekt informasjon på våre nettsider.

Avhengig av krisens karakter og offentlighetens interesse, er det vanligvis kirkeverge / prost som uttaler seg på vegne av kirkelig fellesråd.

1.20 Lære og øve

Kirkeverge / prost har ansvar for at ansatte får kjennskap til og tilstrekkelig opplæring i planer og rutiner knyttet til beredskap. Likeledes at nyansatte får slik innføring ved tiltredelse i stillingen.

Krisestaben øver minimum én gang i året – diskusjonsøvelse eller spilløvelse.

Kirkeverge / prost har ansvaret for at ansatte med spesielle roller i beredskapsarbeidet med jevne mellomrom får anledning til å øve på egen rolle og hvordan vi opptrer i krisesituasjoner. Slike øvelser skal finne sted minst hvert år.

Etter øvelsen er det viktig å reflektere over hva som fungerte og ikke fungerte – og hvordan de lokale rutinene og tiltakskortene kan bli så gode som mulig. I praksis blir dette gjort formelt via en evalueringsprosess.

1.21 Evaluere

For å kunne lære av aktuelle hendelser eller øvelser, skal den eller de som ledet krisearbeidet sikre at alle involverte bidrar til å evaluere det som ble gjort. Ved å avdekke og reflektere, både over det som fungerte og det som ikke fungerte, og hva som eventuelt kunne vært gjort annerledes, kan vi i fellesskap bidra til ytterligere forbedret beredskap.

Dette kan skje både i strukturerte og mer uformelle gruppesamtaler. Kirkeverge skal sikre en skriftlig evalueringsrapport, med vekt på forslag til eventuelle nye eller forsterkede tiltak og rutiner, i tillegg til en plan for gjennomføring av de nye tiltakspunktene. Kirkeverge skal sikre at lærings- og tiltakspunktene blir innarbeidet i overordnet beredskapsplan.

1.22 Tilgjengelighet og gyldighet

Overordnet og lokal beredskapsplan skal være kjent for alle ansatte. De ansatte skal ha tilgang til planen.

Kirkevergen har ansvaret for at fellesrådets beredskapsplaner årlig blir gjennomgått og at planen og tiltakskortene er tilgjengelig for alle ansatte. Kirkeverge / prost har ansvaret for at planverket gjennomgås med nyansatte og med alle ansatte minst én gang i året, med vekt på hvordan den enkelte skal handle i aktuelle krisesituasjoner.

DEL 2 – AKTUELLE KRISESITUASJONER, RISIKOANALYSER, FOREBYGGENDE RUTINER OG TILTAKSKORT

Denne delen av beredskapsplanen er inndelt etter noen aktuelle hendelser eller krisesituasjoner som menighetsråd og fellesråd kan bli stilt overfor, jfr. Del 1 om [Mulige krisesituasjoner i Skien kirkelige fellesråd](#).

De åtte første hendelsene tar utgangspunkt i situasjoner der menighetsråd og fellesråd selv er rammet av krise. I den siste situasjonen blir kirken anmodet om bistand knyttet til en hendelse eller krise i samfunnet.

Under hver overskrift følger i denne delen noen eksempler på hendelser, med tilhørende risikovurderinger, forslag til forebyggende rutiner og tiltakskort dersom situasjonen skulle oppstå. Rutinene vil beskrive både sannsynlighetsreducerende og konsekvensreducerende tiltak.

En beredskapsplan kan ikke dekke alt, og en krise vil sjelden utspille seg akkurat som vi har tenkt. Beredskapsområdene og tiltakskortene i denne planen er derfor formet slik at de forhåpentligvis kan ha overføringsverdi ved lignende eller andre typer kriser. Likeledes er beredskapsplanen et levende dokument, slik en organisasjon er det. Ettersom bevisstheten om beredskap øker, vil tilsvarende ROS-analyser, forebyggende rutiner og tiltakskort kunne utvikle seg. Vi kan ved behov utvikle flere rutiner og tiltakskort.

Menighetsrådene må aktivt vurdere om hendelser og tiltakskort beskrevet i denne planen er dekkende.

Minst en gang i året skal fellesrådets ledergruppe i fellesskap og i samarbeid med Skien kommunes BHT revidere og oppdatere planen. Kirkeverge / Prost skal tilsvarende sørge for at alle staber og enheter i forbindelse med vernerunder hvert annet år, arbeider med beredskap og reviderer egne risikoanalyser, rutiner og tiltakskort.

2.1 Brann

Mal for rutiner og vedlikehold av brannvernutstyr og førstehjelpsutstyr

Alle virksomheter har plikter etter arbeidsmiljølov og internkontrollforskrifter. Strengt tatt hører brannvern og tilgjengelig førstehjelpsutstyr inn under internkontrollrutiner og vil bli ivarettatt i vernerunder m.m. uavhengig av annet beredskapsarbeid.

En mal er likevel tatt med her, fordi brann eller behov for førstehjelp er av de mest sannsynlige og mest kritiske krisesituasjonene vi kan stå overfor.

- Rømningsvei er merket med [...].
- Vi har en brannslange plassert [...]
- Brannvarslerer befinner seg [...]
- Røykvarslerer er plassert [...]
- Utstyr og merking sjekkes [dato] hvert år
- Brannøvelse gjennomføres 1 gang per år. [Huseier/enhetsleder] er ansvarlig for å gjennomføre brannøvelsen.
- Førstehjelpsutstyr er til enhver tid komplett i henhold til liste. Førstehjelpsutstyr er plassert [sted] og er merket utenfor rommet.

Rømningsveier og test av utstyr

Tiltak	Ansvar	Dato utført
Røykvarsler		
Brannslange		
Sikre rømningsveier fra alle deler av bygningen og merke disse.		
Innhold i førstehjelpskoffert		
Brannøvelse		

Hendelse 1 – Brann

Brann skjer forholdsvis ofte. Årsaker kan være åpen flamme, lynnedslag, elektriske installasjoner, selvantennende materialer og rene uhell. Brann kan i enkelte tilfeller også skje som med overlegg. På 1990-tallet opplevde Den norske kirke en rekke ildspåsettelse og kirkebranner som følge av ekstremistiske holdninger.

Moderne varslingsanlegg med direkte kopling til brannvesen, sprinkleranlegg og annet slukkeutstyr og oppmerksomhet bidrar til å redusere både sannsynlighet for at brannen kan oppstå og konsekvensene av den. Brann er likevel den krisen vi kanskje skal ha aller mest søkelys på.

Eksempel: Brann i en kirke

Da vikarpresten kom til kirken før en kveldsgudstjeneste i advent, merket hun en svak antydning av noe som luktet fremmed.

Under gudstjenesten la kirketjeneren merke til at røyk sivet inn i kirkerommet fra sakristiet. Hun rakk ikke å varsle, før det lød et smell fra sakristiet. Lyden kom fra et vindu som imploderte på grunn av varmeutvikling.

Årsaken var opprinnelig ulmebrann etter varmgang i en gammel skjøteledning. Ulmebrannen fikk næring av at luft ble satt i bevegelse da presten kom, og spredte seg i et teppe i sakristiet. Med ny tilførsel av luft gjennom det knuste vinduet, ble alle branngassene nå antent i et inferno av flammer.

Lyset i hele kirken ble borte, da alle sikringene røk. Effekten var sjokkerende, og mange av gudstjenestedeltakerne skrek i mørket. Mens røyken veltet og flammene slikket opp mot korbuen med Henrik Sørensens malerier, ropte presten at alle måtte komme seg ut. Noen snublet og falt i midtgangen.

I situasjonen var det ikke mulig å ha oversikt over hvor mange og hvem som var til stede, eller om alle rakk å komme i sikkerhet før hele den røykfylte trekirken var overtent.

Risikovurdering

I Skien er det 12 kirker og flere kapell og andre bygg som tilhører kirken. Fellesrådet må i samarbeid med menighetsråd og fellesrådets bygningsutvalg risikovurdere hver enkelt av byggene. Byggematerialer, eksisterende tiltak for brannvern og byggets beliggenhet vil ha betydning for vurderingene.

DEN NORSKE KIRKE

Skien kirkelige fellesråd

Konsekvensene av en kirkebrann kan være katastrofale. I verste fall kan mennesker omkomme eller bli skadet, lokale identitetsmerker og kulturminner gå tapt, og de miljømessige og økonomiske konsekvensene bli enorme. Eldre trekirker kan bli overtent på kort tid, likeledes tak og andre trekonstruksjoner på middelalderkirker. I nyere kirker i mur eller betong og med moderne brannslukningsanlegg vil konsekvensene av et branntillop være mindre.

Uten forsvarlig brannvern og forebyggende tiltak vil [sannsynlighet x konsekvens] havne i rød kategori.

Tiltak og rutiner for å forebygge brann

Fellesrådets brannansvarlig har overordnet ansvar for brannvern i kirkelige bygg samt i tilhørende driftsbygninger og kontorer. Under gudstjenester og kirkelige handlinger har den som forretter gudstjenesten ansvar for å iverksette tiltak knyttet til å varsle, redde og slukke.

Sannsynlighetsreduserende tiltak		
Tiltak	Ansvar	Utført
Alle kirkelige bygg skal ha egen rutine knyttet til brann	Brannansvarlig SKF	
Alle arrangementer skal ha en stedlig brannansvarlig. Brannansvarlig SKF skal sørge for at den som har ansvaret på stedet, har fått tilstrekkelig opplæring i hva ansvaret innebærer. Brannansvarlig på stedet har samtidig et selvstendig ansvar for å sette seg inn i lokal brannrutine.	Brannansvarlig SKF Brannansvarlig Stedlig	
Vernerunder med søkelys på brannsikkerhet	Brannansvarlig SKF	
Rutinemessig el-tilsyn	Brannansvarlig SKF	
Bruk av tekniske hjelpemidler ss. timer på kaffetraktere o.a.	Bruker	
Spesiell oppmerksomhet ved bruk av åpen flamme, slik som ved tenning av lys.	Brannansvarlig Stedlig	
Risikovurdere planlagte vedlikeholdsarbeid med bruk av åpen flamme.	Prosjektansvarlig	

Konsekvensreducerende tiltak		
Brannvarslingsanlegg, sprinkleranlegg og tilgjengelig og vedlikeholdt slukkeutstyr	Brannansvarlig SKF	
Merket refleksvest tilgjengelig for brannansvarlig	Brannansvarlig SKF	
Merke alle rømningsveier og holde rømningsveiene åpne til enhver tid.	Brannansvarlig SKF Brannansvarlig Stedlig	
Innlede alle større arrangementer ved kort å informere om nødutganger hvis det skulle oppstå behov for å evakuere bygget.	Ansvarlig for arrangementet	
Årlig øvelse på å evakuere kirken etter gudstjenesten: be menigheten om å bli igjen i noen minutter for å øve på rolig evakuering av kirken og møte ved avtalt oppmøtested.	Brannansvarlig SKF Brannansvarlig Stedlig	
Kirketjener / arrangør teller antall deltakere kort tid etter at arrangementet har begynt.	Kirketjener / arrangør	
Dialog med brannvesenet om dimensjonering, utrykningstid osv.	Brannansvarlig SKF Brannansvarlig Stedlig	
Oversikt og prioritering over plassering av kunst og materielle verdier – hvilke objekter som har prioritet ved eventuell uthenting.	Kirkevergens adm.	
Holde oversikt over, planlegge bruken av og sørge for forsvarlig oppbevaring av ekstra brannfarlig materiale, slik som gassflasker til grill, bensinkanne til gressklipper o.l.	Brannansvarlig Stedlig Bruker	

TILTAKSKORT 1 - BRANN: Varsle Redde Slukke

Tiltak	Ansvar	Utført
Umiddelbart		
Sjekk: Ved brannalarm, sjekk om det brenner og hvor.	Den som oppdager brannen	
DERSOM DET BRENNER:		
Varsle: Utløse brannalarm/varsle brannvesenet (110) og varsle alle som er i lokalet	Den som oppdager brannen	
Redde: Bidra til å få alle ut av lokalet og i sikkerhet	arr. ansvarlig	
Slukke: Lukk alle åpne vinduer og dører. Forsøk deretter å slukke brannen, dersom det er mulig	arr. ansvarlig	
Sikre fri kjørevei og atkomst for nødetatene fram til brannstedet – flytte evakuerte mennesker og biler m.m.	Brannansvarlig Stedlig, som tar på seg merket refleksvest	
Når alle er kommet ut på avtalt møtested for evakuering ved brann: skaffe oversikt over hvem som var til stede i kirken og om alle er evakuert. Kun brannvesenet kan gå inn i det brennende eller brannskadde bygget.	Brannansvarlig Stedlig	
Informere brannvesenet om eventuelle personer det ikke er gjort rede for, hvor det brenner og brannens omfang	Brannansvarlig Stedlig	
Varsle Kirkeverge / Prost og Brannansvarlig SKF om brannen	Brannansvarlig Stedlig	

Ved første anledning		
Legge til rette for psykososiale støtte til rammede og berørte - vurdere om det er behov for å kontakte eller støtte andre pårørende	Krisestab	
Avhengig av omfang: Avklare med Skien kommune behov for opprettelse av evakuert- og pårørendesenter (EPS) og bemanning av dette.	Krisestab	
Ved kirkebrann: bidra til å sikre kirkekunst og inventar som brannvesenet eller andre har berget.	Brannansvarlig SKF	
Sluse henvendelser fra media til kirkeverge / prost eller den som det er avtalt skal uttale seg.	Berørte ansatte	
Informere menighetsråd, fellesråd og alle ansatte	Krisestab	
Normalisere: planlegge den umiddelbare videreføringen av menighetens eller enhetens virksomhet i egne eller eksterne lokaler	Kirkeverge / prost, med støtte fra fellesrådet	
Varsle forsikringsselskap	Kirkeverge	

Kontaktlistor – Se eget vedlegg til beredskapsplanen

2.2 Ulykker eller sykdom

Hendelse 2 – Ulykker eller hendelser knyttet til kirkelige arrangementer

Menighetene i Skien har i et normal-år over 38000 mennesker innenfor dørene fordelt på 450 gudstjenester. I tillegg kommer besøkende på konserter og andre arrangementer. I 2021 har vi ca. 300 konfirmanter fordelt i syv menigheter. Som gravferdsmyndighet har SKF ansvar for over 500 gravferder i året. Jo flere mennesker som er til stede, jo større er potensialet for kritiske hendelser og katastrofer.

Eksempel: Forgiftning på konfirmantleir

All aktivitet skal i hovedsak skje utendørs. Konfirmantene er inndelt i grupper, og sover ute, fisker og sanker mat i naturen. Maten blir tilberedt på bål. To soppkyndige ungdommer har allerede til første ettermiddag plukket kjent skogsopp, og laget en soppstuing til felles middag for sin gruppe. Flere konfirmanter og ledere forsyner seg.

Kvelden etter blir flere av deltakerne syke. Umiddelbart tror lederne at symptomene på magesyke må komme som følge av det siste måltidet de hadde spist. Lokal legevakt ble varslet. Sopp ble ikke nevnt for legevakten, fordi kantarellene og traktkantarellene ble spist mer enn 24 timer før. Først morgenen deretter ble de syke innlagt på sykehus.

Det viste seg at traktkantarell var forvekslet med spiss giftslørsopp. I flere døgn var situasjonen uavklart for 4 av deltakerne. Alle overlevde, men 2 konfirmanter og 1 leder var avhengig av dialyse fram til senere nyretransplantasjon.

Det ble i etterkant varslet søksmål mot soknet og Skien kirkelige fellesråd. Hendelsen fikk kritisk mediedekning over hele landet.

Risikovurdering

I forkant av hvert arrangement må de som er ansvarlige for arrangementet foreta en egen risikovurdering. Uten forsvarlig beredskap, forebyggende tiltak og planlegging av de ulike arrangementene vil risikoen (sannsynlighet x konsekvens) i verste fall kunne havne i rød kategori. Dersom vi ikke har mulighet til å treffe tiltak som reduserer sannsynlighet og/eller konsekvens bør de som har ansvaret avlyse arrangementer eller gjennomføre det i en annen form.

For de fleste gudstjenester og kirkelige arrangementer vil vi kunne bruke samme risikovurdering, men tenke gjennom om det finnes særskilte forhold ved en gudstjeneste eller kirkelige handling som krever en særskilt vurdering, slik som ved utegudstjeneste eller julaftens gudstjenester med veldig mange mennesker.

Det er mange forhold som i en risikovurdering har betydning for sannsynlighet og konsekvens. Tur eller leir eller annet arrangement på fremmede steder, arrangementets varighet, mange barn og unge samlet, deltakere med særskilte behov, mat laget på dugnad, antall ledere og frivillige til stede, eller eventuelle kontroversielle temaer på et arrangement, er eksempler dette.

En enkel risikoanalyse vil for eksempel tilsi at ungdom på tur eller leir er et viktig beredskapsområde. Vi kjenner eksempler på drukningsulykker, bussulykker, terror rettet mot ungdom og akutt sykdom, slik som smittsom hjernehinnebetennelse,

En ulykke med alvorlig skade eller en eller flere døde ungdommer vil være en katastrofe for de som blir rammet og deres nærstående. Ringvirkningene vil være tilvarende for alle berørte og for kirken i Skien.

Før turer eller leirer med barn og unge skal vi derfor risikovurdere reise og opphold, sikre god oversikt over alle deltakere og ha egen beredskapsplan med tiltakspunkter for å kunne redusere konsekvensene av eventuelle hendelser.

Tiltak og rutiner for å forebygge ulykker eller hendelser under arrangementer

Tiltak	Ansvar	Utført
ROS-analyser på forhånd, knyttet til hvert enkelt tiltak.		
Sikre kompetanse i førstehjelp		
Tilgjengelig førstehjelpsutstyr, lommelykter, tau og annet nyttig utstyr tilpasset situasjonen og de risikovurderingene som er gjort.		
Gode brannvernrutiner, med kunnskap om evakuering og slukkeutstyr på stedet.		
Ved arrangementer utenfor egne lokaler, på leirsteder o.l.: Oversikt over tilgjengelige stedlige kontakter og ressurser		
Oppdaterte lister med kontaklinformasjon til deltakere og deres pårørende. Informasjonen skal være tilgjengelig digitalt og på papir for de som har ansvar for leiopphold eller på annen reise i menighetens regi.		
Søkelys på hygiene og matvarer. Kast mat som kan være dårlig.		
Særskilte planer knyttet til deltakere med særskilte behov, slik som funksjonsnedsettelse, allergier eller kjente sykdommer.		
Evaluerer eventuelle nesten-ulykker og hendelser.		

TILTAKSKORT 2 – ULYKKE ELLER HENDELSE UNDER ARRANGEMENTER

Tenke Vurdere Handle

Umiddelbart		
Tiltak	Ansvar	Utført
Varsle. Ring nødnummer 113. Informere om hendelsen eller symptomer på sykdom. Få råd.	Ansvarlig for arrangementet eller den som oppdager hendelsen	
Varsle den som er ansvarlig for arrangementet	Berørte	
Sikre skadestedet, for å begrense skade og forhindre at krisen utvikler seg. Evakuer om nødvendig syke eller skadede til trygt sted eller direkte sykehus	Ansvarlig for arrangementet	
Sett i verk førstehjelp , eventuelt etter råd fra kyndig personell på 113	Alle	
Ved første anledning		
Varsle kirkeverge / prost eller andre i krisestaben	Ansvarlig for arrangementet	
Kirkeverge eller andre i krisestaben vurderer behov for ekstern bistand	Krisestab	
Kirkeverge avklarer med Politiet e.a. hvilke faktaopplysninger kirkevergen kan bringe videre, og sørger for at så korrekt informasjon som mulig blir distribuert til nærstående og ansatte.	Kirkeverge / Prost	
Oppdatere fellesrådets og menighetens eller enhetens nettsider og eventuelt sende ut pressemelding. Etablere pressekontakt.	Krisestab	
Omsorg: Ivaretagelse av alle som er rammet eller som var vitne til eller involvert i hendelsen og hjelpearbeidet		

DEN NORSKE KIRKE

Skien kirkelige fellesråd

Omsorg: Sikre at personer som er særskilt hardt rammet eller med kraftige krisereaksjoner blir fulgt opp av kvalifiserte personell.	Krisestab	
Omsorg: Etablere samlingspunkt for pårørende og alle som har behov for det, enten som EPS, eventuelt i samarbeid med Skien kommune eller som Åpen kirke e.l.	Krisestab	
Følge opp		
Informere: oppdatere med eventuell ny informasjon etter den akutte fasen er over	Krisestab	
Rapportere: avklare hvem som skal motta rapport om hendelsen.	Krisestab	
Markere: avklare om det er aktuelt med særskilte markeringer eller minnegudstjenester	Krisestab, prestetjeneste og lokale staber eller menighetsråd	
Evaluerer: evaluere hva som skjedde, hva vi kan lære av hendelsen og hvordan vi kan forebygge og eventuelt håndtere lignende situasjoner senere.	Alle involverte, leder, kirkeverge og krisestab	
Debriefing i samarbeid med Skien kommunes bedriftshelsetjeneste	Krisestab og BHT	

Kontaktlistor – Se eget vedlegg til beredskapsplanen

2.3 Akutt sykdom, ulykke eller brå død

Hendelse 3 – Akutt sykdom, ulykke eller brå død blant ansatte

Dette avsnittet retter seg mot akutte situasjoner i arbeidstiden og på arbeidsstedet.

Dersom akutt sykdom, ulykke eller brå død blant ansatte skjer utenom arbeidssted eller i fritiden, skal den som mottar henvendelsen sørge for at leder blir informert. Bruk deretter de relevante punktene i tiltakskortet for denne hendelsen.

Videre oppfølging, også ved hendelser som skjer utenom arbeidstid og arbeidssted, hører vanligvis til det ordinære personalarbeidet.

Risikovurdering

Det er over 50 kirkelige ansatte i Skien kirkelige fellesråd og over 20 prester i prostiet. Det er derfor ikke usannsynlig at noen kan bli utsatt for illebefinnende, ulykke eller brå død.

Det er vanskelig å risikovurdere helsemessige forhold for den enkelte, men med et godt HMS-arbeid, risikovurderinger og forebyggende tiltak, vil vi kunne redusere risiko for alvorlige ulykker betydelig. Arbeidsgivers plikt til å forebygge hendelser og sykdom relatert til arbeidsmiljøet, kommer blant annet fram i AML § 1-1 og kravet om et fullt forsvarlig arbeidsmiljø for alle.

Sannsynlighet er høy for at akutt sykdom, ulykke eller død kan inntreffe. Konsekvensene er tilvarende betydelige, både for den enkelte ansatte og for arbeidsplassen. Selv om produktet av sannsynlighet og konsekvens tilsier rød kategori, er elementer av denne hendelsestypen innenfor en restrisiko vi må lære å leve med.

Rutiner og tiltak for å forebygge sykdom, ulykke eller brå død blant ansatte

Tiltak	Ansvar	Utført
Følge HMS-håndbok og lokale rutiner på det enkelte arbeidsstedet.		
Eksempel på konsekvensreducerende tiltak er tilgjengelig førstehjelpsutstyr og sikre kompetanse i førstehjelp		
Tilrettelegge for et helsefremmende arbeidsmiljø i tråd med bestemmelser i AML, og med tilstrekkelige rutiner og systemer som fanger opp avvik og setter i verk tiltak som redusere sannsynlighet og/eller konsekvens		
Åpenhet om sykdom, slik som allergi eller diabetes, som kan ha betydning i arbeidssituasjonen, eller som i en akutt situasjon kan kreve innsats fra kolleger		
Kompetanse knyttet til akutt hjelp for kjent sykdom hos kolleger		
Oppdaterte lister med kontakinformasjon til ansattes familie (ICE – In Case of Emergency)		

TILTAKSKORT 3 – AKUTT SYKDOM, ULYKKE ELLER BRÅ DØD I ARBEIDSTID

Tiltak	Ansvar	Utført
Umiddelbart ved illebefinnende eller ulykke med personskade		
Sikre hendelsesstedet om nødvendig, slik at ikke flere kommer til skade.	Den eller de som kommer først til stedet	
Ring 113 – Medisinsk nødtelefon for lege og ambulanse	Den eller de som kommer først til stedet	
Begynn førstehjelp	Den eller de som kommer først til stedet	
Vurdere behovet for å bli med/ledsage den skadede		
Ved første anledning		
Kontakt overordnede. Dersom det er overordnet som er rammet, eller ikke er tilgjengelig: Kirkeverge / Prost	Den eller de som er på stedet	
Kontakt Kirkeverge / Prost	Den eller de som er på stedet	
Informere nærstående. Ved død skal slik varsling skje i samarbeid med politiet.	Kirkeverge / Prost kontakter politiet, dersom ikke AMK allerede har gjort det.	
Vurdere behovet for ekstern krisestøtte	Kirkeverge / Prost	
Ved arbeidsulykke med personskade: varsle Arbeidstilsynet	Kirkeverge	
Vurdere hvilke ansatte det er naturlig å informere	Kirkeverge / Prost	
Vurdere om det er naturlig å organisere felles samling for de som var vitne til hendelsen eller spesielt berørt av den.	Kirkeverge / Prost	

DEN NORSKE KIRKE

Skien kirkelige fellesråd

Vurdere sannsynligheten for mediehenvelser, og forberede uttalelser.	Kirkeverge/Prost	
Vurdere eventuelt behov for å utsette eller avlyse arrangementer.	Kirkeverge / Prost i samråd med arrangør	
Etterarbeid		
Avlyse den ansattes jobbavtaler	Kirkeverge / Prost	
Blomster til familie/pårørende	Kirkeverge / Prost	
Debriefing i samarbeid med Skien kommunes bedriftshelsetjeneste		
Ved alvorlig sykdom eller skade: besøke vedkommende når dette er naturlig		
Ved død skal arbeidsgiver være representert i begravelsen, vanligvis ved kolleger, leder og kirkeverge og/eller prost		
Kontakt med pårørende for praktiske avklaringer som gjelder ansettelsesforholdet (SPK, NAV, forsikringsselskap, avvikle e-post, rydde kontor o.l.)	Kirkeverge / Prost	

Kontaktlistor – Se eget vedlegg til beredskapsplanen

2.4 Vold eller trusler mot ansatte

Hendelse 4 – Vold eller trusler om vold mot ansatte

Ulike former for vold skjer, både overlagt og tilsynelatende helt blindt. Heller ikke i menigheter eller enheter i Skien kan vi utelukke at trusler om vold, vold og drap kan finne sted.

Noen av virksomhetene våre vil være mer utsatt enn andre. Eksemplet nedenfor er lagt til Kirkens feltarbeid, men tilsvarende hendelser kan også ramme ansatte i menigheter og andre enheter. Modellen for hendelsen er hentet fra en enhet, der en miljøterapeut ble drept av en bruker.

Eksempel: Ansatt alvorlig skadet etter voldsepisode på Kirkestua

Lise har vært deltager på arrangement i Kirkestua flere ganger. Til tross for oppfølging fra mange instanser i samfunnet, preger rus og sykdom henne stadig tydeligere. Hun har tidvis utagerende atferd og har ved to tilfeller blitt utestengt fra Kirkestua.

Nyansatte Tove har fått god kontakt med Lise. Lise ber Tove passe på en bunt med penger som hun er redd for å ha på seg. Tove forklarer at hun ifølge rutinene på Kirkestua ikke har anledning til å oppbevare noe for gjestene. Lise er ruset, og føler seg avvist. Hun skjeller ut Tove for at hun ikke vil hjelpe.

Noen minutter senere går Tove av vakt. Lise befinner seg fortsatt utenfor Kirkestua. Hun følger etter Lise bort til parkeringsplassen. I det Tove setter seg inn i bilen sin, stikker Lise en saks i halsen hennes og løper fra stedet. Fordi Tove var gått av vakt og det var mørkt ute, tok det mer enn en halv time før noen tilfeldig oppdaget at bilen fortsatt stod på parkeringsplassen med døren åpen.

Nødetatene ble tilkalt, men livet stod ikke til å redde.

Risikovurdering

Vold mot ansatte forekommer sjelden, men inntreffer dessverre fra tid til annen blant annet i sammenhenger hvor vi er i kontakt med personer som kan være psykisk ustabile eller opprørte. Enhver form for utøvelse av vold er alvorlig, og kan i tilfeller som i eksemplet over ha fatale konsekvenser.

For å redusere sannsynligheten for uønskede hendelser, kan ansatte alltid vurdere om det i enkelte tilfeller er nødvendig å være to ansatte i situasjonen, eventuelt avtale at en kollega eller en annen kjent person befinner seg i tilstøtende rom eller i nærheten. I slike

situasjoner er det klokt å bruke rom med to utganger, plassere seg selv ved en dør og sikre at det ikke finnes gjenstander som kan bli brukt til å utøve vold. Miljøpersonale kan for eksempel unngå å benytte skjerf eller halssmykker som kan bli brukt til kvelningsforsøk.

Tiltak og rutiner for å forebygge vold eller trusler om vold

Tiltak	Ansvar	Utført
Lage ROS-analyser og rutiner tilpasset egen virksomhet. Dette er spesielt aktuelt for diakoner og prester i menighetene.	Prost	
Bevisst konfliktdempende atferd og observasjon av andres atferd og kommunikasjon, vil tilsvarende kunne redusere fare for vold.	Prost	
Oppslag om sikkerhetstiltak i bygget og at vold og trusler derfor vil bli anmeldt		
Opplyste parkeringsplasser og gangveier på området		
Sikre at alle har grunnleggende kompetanse i førstehjelp		
Tilgjengelig førstehjelpsutstyr		
Gjennomføre opplæring og øvelser i samarbeid med BHT		

TILTAKSKORT 4 – VOLD ELLER TRUSLER OM VOLD MOT ANSATTE

Tiltak	Ansvar	Utført
Umiddelbart Ansatte trekker seg om mulig ut av situasjoner med vold, trusler om vold eller hvor ansatte vurderer at det er fare for voldsutøvelse.		
Hovedregel: Varsle politiet (112) så fort det lar seg gjøre i alle situasjoner med vold eller uttalte trusler om vold.		
Hvis du blir truet eller utsatt for vold: opptre så rolig du kan, gjør det du blir bedt om, kom den som truer i møte så langt det lar seg gjøre, og si tydelig fra hvis det ikke lar seg gjøre.		
Hvis en ansatt er alene med en annen person, og andre oppfatter eller mistenker at situasjonen er truende, skal kolleger vurdere å varsle politiet direkte eller ta kontakt og spørre om kollegaen behøver bistand.		
Hvis vold eller trussel om vold skjer i enhetens eller menighetens lokaler, skal ansatte forsøke å få utøver ut av lokalene. Dette skal ikke skje ved fysisk inngripen eller dersom ansatte eksponerer seg selv eller andre for unødig fare.		
Om mulig: skjerme andre personer som er i situasjonen		
Gi fysisk eller emosjonell førstehjelp, eventuelt tilkalle medisinsk hjelp (113) eller politi (112), dersom dette ikke allerede er gjort.		
Varsle leder	De som er til stede	
Sikre at berørte uten fysiske skader kommer trygt hjem		

Ved første anledning		
Samle eller på annen måte ivareta andre ansatte som ble berørt av hendelsen.	Lokalt verneombud eller andre som er på stedet	
Varsle kirkeverge eller prost.	Den som er på stedet	
Informere verneombud.	Kirkeverge / Prost	
Anmelde forholdet til politiet. Politiet, SKF eller KA kan bidra til å avklare eventuelle juridiske forhold ved anmeldelsen	Kirkeverge / Prost	
Avklare oppfølgingsbehov og gi slik tilbud, både til den/de som har vært direkte i situasjonen og andre i personalgruppen som melder slik behov	Kirkeverge / Prost	
Debrief		
Vurdere behov for å avlyse arrangementer eller stenge virksomheten midlertidig	Kirkeverge / Prost i samarbeid med arrangør	
Avlyse den ansattes jobbavtaler, i samråd med den ansatte.	Kirkeverge / Prost	
Vurdere sannsynligheten for mediehenvendelser, og forberede uttalelser. Se huskeliste for Intern og ekstern kommunikasjon.	Kirkeverge / Prost	
Etterarbeid		
Evaluerer hendelsen, og eventuelt oppdatere beredskapsplan og tiltakskort.	Kirkeverge / Prost i samarbeid med AMU	
Debriefing i samarbeid med BHT		
Personlig oppfølging av berørte med utgangspunkt i deres behov.	Kirkeverge / Prost	
Strukturert gruppesamtale med alle involverte.	Kirkeverge / Prost	

Kontaktlister – Se eget vedlegg til beredskapsplanen

2.5 Personer som forstyrrer seremoni / arrangement i kirken

Hendelse 5 - Ulike former for forstyrrelser skjer, både planlagte og tilsynelatende spontane utbrudd.

Vi har erfart slike enkelthendelser i våre menigheter og kirker i Skien. Noen av lokasjonene våre vil være mer utsatt enn andre. Eksemplet nedenfor er lagt til en sentrumsnær kirke, men tilsvarende hendelser kan også ramme ansatte og menigheter andre steder. Modellen for hendelsen er hentet fra en enhet, der en kirkegjenger på en gudstjeneste høyløst og spontant reagerte på deler av gudstjenestens innhold.

Eksempel: Person reiser seg i benkene og roper ut sin mening i sinne.

Ola er en trofast deltager på gudstjenestene. Ola er tilsynelatende en rolig kar, men har tidvis en atferd som for mange kan oppleves som noe skremmende.

I åpningen av gudstjenesten formidler presten noe som Ola reagerer sterkt på. Ola reiser seg spontant opp i benkene og roper ut sin formening om dette med en svært høyløst stemme og en skremmende adferd.

Prest og kirketjener forsøke roe ned personen og situasjonen, og ber Ola om å forlate gudstjenesten dersom han ikke klarer å tøyne sine utbrudd. Ola nekter høyløst å følge disse anmodningene. Politiet ble tilkalt og situasjonen ble løst uten ytterligere konfrontasjoner.

Hendelsen ble av ansatte og menighet oppfattet som svært skremmende.

Risikovurdering

Slike utbrudd forekommer sjelden, men inntreffer dessverre fra tid til annen blant annet i sammenhenger hvor vi er i kontakt med personer som kan være psykisk ustabile, eller kan ha utfordringer i forhold til sinnemestring. Enhver form for utøvelse av vold er alvorlig, og kan i tilfeller som i eksemplet over få fatale konsekvenser.

For å redusere sannsynligheten for flere uønskede hendelser fra denne personen, kan prest/ansatte alltid vurdere om man skal invitere personen til en samtale på kirkekontoret der flere er til stede. Her kan man gi personen en anledning til å begrunne og forklare sitt utbrudd, og prest/ansatte kan samtidig vise omsorg og forståelse, og forklare hvorfor det ikke vil bli tolerert at personen opptrer på en måte som forstyrrer seremonier og skremmer andre.

DEN NORSKE KIRKE

Skien kirkelige fellesråd

Tiltak og rutiner for å forebygge at personer forstyrrer seremoni/arrangement i kirken

Tiltak	Ansvar	Utført
Lage ROS-analyser og rutiner tilpasset egen virksomhet. Dette er spesielt aktuelt for diakoner og prester i menighetene.	Prost	
Bevisst konfliktdepende atferd og observasjon av andres atferd og kommunikasjon, vil tilsvarende kunne redusere fare for vold.	Prost	
Oppslag om sikkerhetstiltak i bygget og at truende adferd vil bli anmeldt		
Gjennomføre opplæring og øvelser i samarbeid med BHT		

TILTAKSKORT 5 – PERSONER FORSTYRRER SEREMONI / ARRANGEMENT I KIRKEN

Tiltak	Ansvar	Utført
Umiddelbart Ansatte forsøke å få roet utøver og anmode om at utøver forlater lokalene. Dette skal ikke skje ved fysisk inngripen eller dersom ansatte eksponerer seg selv eller andre for unødig fare. Ansatte skal trekke seg om mulig ut av situasjoner med vold, trusler om vold eller hvor ansatte vurderer at det er fare for voldsutøvelse.		
Hovedregel: Varsle politiet (112) så fort det lar seg gjøre i alle situasjoner med vold eller uttalte trusler om vold.		
Hvis du blir truet eller utsatt for vold: opptre så rolig du kan, gjør det du blir bedt om, kom den som truer i møte så langt det lar seg gjøre, og si tydelig fra hvis det ikke lar seg gjøre.		
Om mulig: skjerme andre personer som er i situasjonen		
Gi fysisk eller emosjonell førstehjelp, eventuelt tilkalle medisinsk hjelp (113) eller politi (112), dersom dette ikke allerede er gjort.		
Varsle leder	De som er til stede	
Sikre at berørte uten fysiske skader kommer trygt hjem		

Ved første anledning		
Samle eller på annen måte ivareta andre ansatte som ble berørt av hendelsen.	Lokalt verneombud eller andre som er på stedet	
Varsle kirkeverge eller prost.	Den som er på stedet	
Informere verneombud.	Kirkeverge / Prost	
Vurdere Anmelde forholdet til politiet . Politiet, SKF eller KA kan bidra til å avklare eventuelle juridiske forhold ved anmeldelsen	Kirkeverge / Prost	
Avklare oppfølgingsbehov og gi slik tilbud, både til den/de som har vært direkte i situasjonen og andre i personalgruppen som melder slik behov	Kirkeverge / Prost	
Debrief		
Vurdere behov for å avlyse arrangementer eller stenge virksomheten midlertidig	Kirkeverge / Prost i samarbeid med arrangør	
Avlyse den ansattes jobbavtaler, i samråd med den ansatte.	Kirkeverge / Prost	
Vurdere sannsynligheten for medieenvendelser, og forberede uttalelser. Se huskeliste for Intern og ekstern kommunikasjon.	Kirkeverge / Prost	
Etterarbeid		
Evaluerer hendelsen, og eventuelt oppdatere beredskapsplan og tiltakskort.	Kirkeverge / Prost i samarbeid med AMU	
Debriefing i samarbeid med BHT		
Personlig oppfølging av berørte med utgangspunkt i deres behov.	Kirkeverge / Prost	
Strukturert gruppesamtale med alle involverte.	Kirkeverge / Prost	

2.6 Terror

Hendelse 6 – Terror rettet mot gudstjenester, kirkelige handlinger eller arrangementer.

I del 1 av beredskapsplanen ble vi minnet om terrorhandlinger i vår region de siste ti årene. Det er derfor ikke utenkelig at en terrorhandling vil kunne skje mot kirkelige mål i Skien. Skyting, bruk av kniv, enkle brannbomber og eller tunge kjøretøyer vil for en terrorist kunne være forholdsvis enkle angrep å utføre mot fredelige mål som en gudstjeneste, en kirkelig handling eller en konfirmantsamling.

Slike handlinger vil i ekstreme miljøer kunne ha høy symbolverdi som et angrep mot tradisjonelle og religiøse verdier i det norske samfunnet.

Risikovurdering

Sannsynligheten for terrorhandlinger mot kirkelig virksomhet er i Norge i dag lite sannsynlig, men dette kan endre seg. Konsekvensene vil imidlertid kunne være så enorme, at en generell risikovurdering alltid vil tilsi minst oransje kategori.

Tiltak og rutiner for å forebygge terror

Tiltak	Ansvar	Utført
Lage ROS-analyser tilpasset egen virksomhet og for hver type arrangement.	Kirkeverge / Prost	
Sikre at det er mulig å evakuere via etablerte rømningsveier	Brannansvarlig Stedlig	
Holde dører låst som ikke er nødvendig å holde åpent av hensyn til evakuering.	Brannansvarlig Stedlig	
Holde seg oppdatert på trusselnivå (PST) eller spesielt framsatte trusler (Politiet)	Kirkeverge / Prost	
Hvis risikovurderingen tilsier det, kan ansvarlig for arrangementet orientere politiet på forhånd, og eventuelt be om råd knyttet til sikkerhet.	Kirkeverge / Prost	

TILTAKSKORT 6 – TERROR

Politiet vil i den akutte fasen lede arbeidet på stedet for hendelsen og de områdene som er berørt av den.

Tiltak	Ansvar	Utført
Umiddelbart		
Varsle politiet (112)		
Rømme/Evakuere		
Gjemme seg, dersom det ikke er mulig å rømme		
Dersom det ikke finnes andre muligheter: forsøke å konfrontere fysisk		
Ved første anledning		
Etablere krisestab	Faste medlemmer av krisestab	
Skaffe best mulig oversikt over situasjonen og bidra til at alle som er rammet og deres nærstående blir ivaretatt	Krisestab	
Følge opp		
Politi, nødetater, kommune og andre samfunnsaktører vil lede det oppfølgende arbeidet i samvirke med krisestab i SKF.		
Vurdere behov for å holde kirker åpne	Krisestab, i samvirke med Skien kommune	
Minnegudstjenester og gravferder	Etter avtale med kirkeverge og prost, eventuelt med støtte fra biskop, andre fellesråd og prostier	
Kartlegge og gjennomføre langtidsoppfølging av berørte, med utgangspunkt i deres behov.	Kirkeverge / Prost, krisestab, andre deler av virksomheten eller eksterne	

Debrifing i samarbeid med BHT		
Utarbeide plan for å normalisere virksomheten mest mulig	Krisestab	
For videre oppfølging av arbeidsgiveransvar: Se også tiltakskort for brann (1), ulykke (2) og vold (4).	Kirkeverge / Prost	
Vurdere hvilke sikkerhetstiltak virksomheten må sette i verk, for å redusere risiko for gjentakelse.	Kirkeverge / Prost, krisestab, i samarbeid med politiet og andre samfunnsaktører	

Kontaktlistor – Se eget vedlegg til beredskapsplanen

2.7 Seksuelle overgrep

Hendelse 7 – Seksuelle overgrep rettet mot eller utført av ansatte eller frivillige

Mange virksomheter opplever dessverre at alvorlige hendelser, eller påstander om hendelser, som berører ansatte eller frivillige eller forholdet mellom ansatte og de som deltar i virksomheten. Det kan dreie seg om trakassering, lovbrudd, rus eller andre kritikkverdige forhold.

SKF har egen rutine for varsling av kritikkverdige forhold i virksomheten. Denne er tuftet på bestemmelser i arbeidsmiljøloven og likestillings- og diskrimineringsloven. Slike forhold knyttet til ansatte vil bli fulgt opp som personalsaker. I tilfeller der deltakere i menighetens og enhetens aktiviteter blir utsatt for alvorlige hendelser av slik karakter, skal saken følges opp av kirkeverge / prost. Straffbare forhold vil bli anmeldt til politiet.

Se også Veiledningshefte for kirkelige arbeidsgivere ved mistanke eller anklage mot arbeidstaker om seksuelle overgrep. [veiledningshefte.pdf \(regjeringen.no\)](https://www.regjeringen.no/no/veiledningshefte.pdf)

Fellesrådets beredskapsplan omtaler først og fremst seksuelle overgrep. Dette har sin grunn i alvoret i slike hendelser og hensynet til den eller de fornærmede, de øvrige berørte og virksomhetens omdømme. Kirkens rom skal være trygge.

Ved varsel eller mistanke om seksuelle overgrep skal den som blir varslet eller fatter mistanke kontakte kirkeverge / prost umiddelbart.

Eksempel

Den nyansatte ungdomsarbeideren i menigheten er populær blant ungdommene, og er et energisk tilskudd i staben og menigheten. Han tilfører mange ideer og leder en rekke tiltak. Han leder blant annet en spillehelg, hvor et titalls ungdommer deltok. I etterkant begynte ryktene om tafsing å gå. Bekymrede foreldre som hadde hørt ryktene, tok kontakt. Leder og menighetspedagogen konfronterte ungdomsarbeideren med ryktene de hadde hørt. Ungdomsarbeideren stilte seg uforstående til ryktene.

Et par uker senere ble ungdomsarbeideren hentet på arbeidsplassen av sivilt politi. To foreldrepar hadde anmeldt han for å ha sendt bilder til sine tenåringsdøtre av en slik art at det går under straffebestemmelsen for seksuell handling.

Senere viser det seg at disse bildene ikke var det eneste straffbare forholdet han ble stilt til ansvar for.

En av de unge jentene i menigheten hadde følt seg truet til å utføre seksuelle handlinger av grovere karakter. Hun får oppfølging av psykisk helsevern, og er for en lengre periode hjemme fra skole og alle fritidsaktiviteter. Ryktene om ytterlige overgrep svirrer, og medietrykket mot den aktuelle menigheten er overveldende.

Risikovurdering

Mange mennesker i alle aldersgrupper er involvert i menighetenes og enhetenes aktiviteter. Det er derfor ikke usannsynlig at seksuell trakassering og overgrep kan skje, til tross for at slik atferd bryter radikalt med norsk lov og kristent menneskesyn.

Konsekvensene av å bli utsatt for overgrep vil avhenge av flere forhold, men kan få stor betydning for fysisk og psykisk helse. En overordnet risikovurdering tilsier derfor risikokategori oransje. Spesielt i barne- og ungdomsarbeidet og i barnehagene er det derfor nødvendig med et holdningsskapende arbeid, våkent blikk og forebyggende tiltak.

Tiltak og rutiner ved seksuelle overgrep

Tiltak	Ansvar	Utført
Lage ROS-analyser tilpasset egen virksomhet: hvordan kan eventuelle overgrep skje hos oss, hva kan vi gjøre for å forebygge hendelser og hva gjør vi dersom det likevel skjer?	Kirkeverge / Prost	
Sikre at alle ansatte og frivillig som skal arbeide med barn og unge leverer politiattest før de tiltrer oppgavene.	Kirkeverge / Prost	
Sette diskriminering, seksuell trakassering og overgrep på dagsorden i virksomheten	Kirkeverge / Prost	
Unngå at ansatte eller frivillige er mye alene med barn og unge		
Unngå fysisk berøring som andre kan oppfatte som overskridende, uten at naturlig fysisk kontakt blir utelukket eller mistenkeliggjort.		

TILTAKSKORT 7 – SEKSUELLE OVERGREP

Tiltak	Ansvar	Utført
Umiddelbart		
I akutte situasjoner ved voldtekt eller annet overgrep: Skien Legevakt (telefon 116117) og politiet (112)	Folkevalgte, frivillige og ansatte	
Lytt til den som varsler om en mulig hendelse eller som har vært utsatt for seksuell handling		
Vurdere om umiddelbare tiltak er nødvendige for å ta vare på den fornærmede		
Melde fra til leder, fortrinnsvis i forståelse med den fornærmede eller fornærmedes foreldre	Den som blir oppmerksom på forholdet	
Bistå eventuelt fornærmede eller fornærmedes foreldre (barn under 18 år) med å anmelde straffbart forhold.	Kirkeverge / Prost	
Ved første anledning. Vår viktigste faglige ressurs i slike saker er Kirkelig Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep . Kirkelig Ressurssenter kan formidle akutt bistand, råd og støtte både til den som er utsatt for overgrepet og til arbeidsgiver om hvordan håndtere situasjonen.		
Ved mistanke om straffbare forhold følger leder eller fellesrådets ledelse politiets anvisninger		
Arbeidsgiver kan om nødvendig søke juridisk bistand i KA for å avklare forpliktelser og videre framgangsmåte.	Kirkeverge / Prost eller fellesrådets ledelse	
Dersom forholdet ikke blir anmeldt, må fellesrådets og menighetens ledelse vurdere om saken får umiddelbare konsekvenser for ansattes arbeidsforhold eller frivilliges engasjement i menigheten eller enheten	Kirkeverge / Prost	

DEN NORSKE KIRKE

Skien kirkelige fellesråd

Vurdere sannsynligheten for mediehenvelser, og forberede uttalelser.	Kirkeverge / Prost	
Følge opp		
Følge opp den fornærmede og andre som var involvert i hendelsen.	Kirkeverge / Prost i samarbeid med BHT	
Vurdere om det er andre som bør få informasjon om saken.	Kirkeverge / Prost	

Kontaktlistor – Se eget vedlegg til beredskapsplanen

2.8 Betydelig materiell skade

Hendelse 8 – Betydelig materiell skade eller ødeleggelse

Skien har 12 kirker, 4 kapeller, 14 gravplasser og flere andre kirkelige bygg. De ulike byggene og anleggene har ulik standard, utforming og grad av sikkerhet mot naturødelegger eller skader forårsaket av mennesker. Klimaendringene tilsier søkelys på ekstremvær og hendelser, med store ødelegger og utfall over tid av kritisk infrastruktur som følge.

Menneskeskapt skade kan skje enten i form av uhell, manglende vedlikehold over tid eller vandalisme.

Dette avsnittet tar for seg aktuelle forhold som krever risikovurderinger, forebyggende rutiner for å redusere sannsynlighet og tiltak for å redusere konsekvenser hvis noe likevel skulle skje.

Eksempler: Styrtregn og jordskred på gravplass

13. august 2020 gravde vannmassene seg over gravplassen. Flom og jordskred førte til at gangveiene ble skylt bort og gravsteiner sank. Heldigvis gravde vannet ikke så dypt at kister og levninger kom til syne. Ekstremvær kan tilsvarende føre til styrtregn og jordskred på kirkegårder.

En nyåpnet grav sank sammen da kirkegårdsarbeideren holdt på å forberede til gravferd. Redskapsbilen sank delvis ned, den ansatte kom i klem og ble skadet. Da kolleger kom til, var det fortsatt bevegelse i grunnen som følge av de store vannmassene.

Det var med nød og neppe at liv ikke gikk tapt, og flere kom til skade. Med tap av materiell og utbedring av grunn og gangveier beløp skadene seg på over 1 million kroner.

Risikovurdering

Kirkelige fellesråd og menighetsråd vil kunne bli utsatt for en rekke materielle tap og ødeleggelser.

Mindre uhell og skader av lite omfang kan skje ukentlig. Fordi konsekvensene er små, vil slike hendelser havne på i grønn kategori i risikoanalysen. Bare unntaksvis vil vi kalle slike hendelser for kriser. Mange gjentatte avvik vil imidlertid kunne føre til store kostnader og øke risiko for mer alvorlige hendelser og konsekvenser.

Feil på data- eller telefonlinjer eller -utstyr er ikke i seg selv en krise, men kan i gitte situasjoner medføre forsinkelse og misforståelser, og i noen tilfeller utløse en situasjon med betydelig høyere risiko.

Tilsvarende vil det være stor forskjell på et innbrudd på et kontor hvor datautstyr blir stjålet enn ved innbrudd i en kirke hvor uerstattelig kirkekunst blir stjålet.

I begge tilfeller kan enkle tiltak redusere faren for innbrudd og øke muligheten for å begrense tapet, slik å merke gjenstander og ha gode rutiner for å låse og lukke.

Data, telefon og strøm

Tiltak	Ansvar	Utført
Umiddelbart		
Datafeil: Kontakt IT-ansvarlig		
Bortfall av linje: Kontakt Telenor eller annen dataleverandør		
Vurdere behov for tiltak ved andre hendelser knyttet til teleforbindelser eller fysisk utstyr		

Telefon

Tiltak	Ansvar	Utført
Umiddelbart		
Ved bortfall av linje: Ta kontakt med leverandør		
Interne telefonproblemer: Ta kontakt med leverandør eller installatør		
Vurdere overgang til alternativ kommunikasjon		
Videre oppfølging		
Vurdere behovet for å publisere alternative telefonnummer på nettsider eller i media		
Vurdere behovet for å redegjøre for problemene i media		

Strøm

Tiltak	Ansvar	Utført
Umiddelbart		
Ved bortfall av strømtilførsel: Kontakte driftsleder eller strømleverandør direkte		
Interne problemer med strømtilførselen: kontakte elektromontør [...]		
Videre oppfølging		
Vurdere behovet for å redegjøre for problemene på nettsider og i media		

Tiltak og rutiner for å forebygge og begrense innbrudd, tyveri og vandalisme

Tiltak	Ansvar	Utført
Risikovurdere bygg, anlegg og drift i egen virksomhet		
Oppdatert oversikt over kirkekunst og verdifullt inventar		
Bruk av alarmer		
Bruk av videoovervåkning		
Unngå å la telefoner, bærbar datamaskin og andre lett omsettelige verdigjenstander ligge synlig		
Vurdere bruk av utendørs og innendørs belysning		
Vektertjeneste		

TILTAKSKORT 8 – BETYDELIG MATERIELL SKADE ELLER ØDELEGGELSE

Tiltak	Ansvar	Utført
Umiddelbart		
Ring Politiet (112)	Den som oppdager skaden	
Informere kirkevergen	Den som oppdager skaden	
Varsle plan –og vedlikeholdskonsulent, og driftsleder	Kirkevergen	
Kontakte huseier (i tilfeller der vi er leietakere)		
Kartlegge skader og eventuelle tyveri	Plan –og vedl.h.kons. / Driftsleder	
Vurdere om menigheter og enheter må stenges	Kirkeverge / Prost i samarbeid med MR-leder	
Videre oppfølging		
Planlegge den umiddelbare videreføring av driften i egne eller eksterne lokaler	Kirkeverge / Prost	
Vurdere sannsynligheten for mediehenvendelser, og forberede uttalelser	Kirkeverge / Prost	

2.9 Epidemi eller pandemi

Hendelse 9 – Epidemi eller pandemi

Pandemien i 2020 er ansett som den mest omfattende globale krisen i vår levetid. Koronautbruddet førte til et omfattende beredskapsarbeid, som avdekket mangelfulle forberedelser, men også forhold det var vanskelig å forberede seg fullt ut for.

Læringskurvene ble bratt på alle nivåer. Beredskapsplanen for Skien kirkelige fellesråd og menighetene i Skien er på mange måter preget av pandemien og hva vi kan lære av utbruddet.

Risikovurdering

Epidemier og pandemier utover årlige sesongepidemier skjer med jevne mellomrom, men med varierende omfang. Svineinfluensaen i 2009, Hong Kong-influensaen i 1968 og ikke minst spanskesyken i 1918 er eksempler på dette. Historisk er Svartedauden det mest skremmende eksemplet, da omtrent 2/3 av Norges befolkning ble utryddet.

Lokale epidemier, for eksempel knyttet til forurenset vann e.l. kan tilsvarende sette et lokalsamfunn på prøve.

Se vedlegg 1 – Eksempel på ROS-analyse: Pandemi i Skien i gitt tidsperspektiv og fram til vesentlige forutsetninger endrer seg.

Krisestab, ledere og andre nøkkelpersoner må ha forhåndsutpekte stedfortredere, ikke minst med tanke på situasjoner hvor mange kan bli syke samtidig.

Tiltak og rutiner for å forebygge smitte

Tiltak	Ansvar	Utført
God hygiene og etterlevelse av anbefalinger for sosial avstand		
Øke bevissthet hos ansatte knyttet til symptomer på smittsomme sykdommer og bruk av egenmelding, sykemelding eller hjemmekontor	Kirkeverge / Prost	
Forhåndslager av smittevernutstyr og hygieniske artikler, felles for kirkene og lokalt i menigheter og enheter		
Innretning og vedlikehold av bygg og utstyr for å forhindre forurensning og smittespredning.		
Sikre at alle ansatte har tilgang til nødvendige digitale hjelpemidler for å kunne utføre arbeidsoppgaver og kommunisere hjemmefra	Kirkeverge / Prost	
Det utarbeides ROS-analyser og rutiner for menigheter og enheter tilpasset den enkelte virksomhet. Disse skal ta utgangspunkt i nasjonale retningslinjer og smittevernveileder for Den norske kirke.	Kirkeverge / Prost	
Leder for enhet eller menighet tar ved behov kontakt med kirkeverge eller prost for å drøfte lokale tilpasninger og beslutte hvordan menigheten eller enheten skal forholde seg til uavklarte spørsmål.	Kirkeverge / Prost	
Oppfordre ansatte til å ta tilgjengelige vaksiner for sesongepidemier	Kirkeverge / Prost	

TILTAKSKORT 9 – EPIDEMI OG PANDEMI

Tiltak	Ansvar	Utført
Umiddelbart		
Informasjon vil vanligvis bli gitt av offentlig myndighet, på grunnlag av for eksempel beredskapsplaner knyttet til pandemisk influensa og kommunale beredskapsplaner.	Alle ansatte	
Etablere fellesrådets krisestab	Kirkeverge / Prost eller andre i krisestaben	
Ved første anledning		
Avklare føringer fra lokale eller nasjonale helsemyndigheter og drøfte konsekvenser for menigheter og enheter	Krisestab	
Vurdere behov for akutte smitteverntiltak på menigheter og enheter, eventuell om vi må stenge ned (deler av) virksomheten.	Krisestab, etter råd fra helsemyndigheter	
Sørge for at nødvendig smittevernutstyr blir gjort tilgjengelig, slik som anti-bac, egnede rengjøringsmidler, munnbind og visir.	Krisestab	
Vurdere om alle med symptomer som er forenlig med varsel om smittsom sykdom, skal gå hjem eller oppsøke lege. Sikre at alle som må forlate arbeidsplassen er i stand til å ta hånd om seg selv eller blir ivaretatt av andre.	Kirkeverge / Prost og ansatte	
Aktivere liste over stedfortredere og delegerte fullmakter, dersom noen blir syke.	Krisestab	

Videre oppfølging		
Fortløpende kontakt med ansatte, eventuelt på hjemmekontor. Oversikt over hvem som er syke eller i karantene	Kirkeverge / Prost	
Avklare og overføre arbeidsoppgaver, dersom noen blir syke.	Kirkeverge / Prost	

Kontaktlister – Se eget vedlegg til beredskapsplanen

2.10 Kriser eller katastrofer i kommunen

Hendelse 10 - Henvendelse fra Skien kommune eller andre ved kriser eller katastrofer

I foregående hendelser er kirken selv rammet av krisen. Denne hendelsen beskriver forhold knyttet til eksterne henvendelser om kirkens bistand.

Eksterne henvendelser vil vanligvis skje til kirkeverge eller prost. Kommunen har ansvar for EPS. Kirkevergen har ansvar for ansatte i fellesrådet og prosten har ansvar for menighetsprestene. Ved henvendelser fra kommunen eller politiet/Lokal redningssentral (LRS) vil kirkeverge og prost i henhold til gjensidighetsavtale koordinere innsatsen fra kirkens side. Prosten vil vanligvis ta ansvar for kirkelig bemanning av EPS eller ved andre henvendelser om personell som kan bidra med psykososial krisestøtte til de som er rammet eller berørt.

SKF kan sette krisestab dersom Skien kommune gjør det.

Eksempel

Skien kommune har definert i en rekke aktuelle hendelsesområder i sin overordnede bemanningsplan: (listen er ikke avklart/bekreftet)

- a. Storbrann i formålsbygg
- b. Skogbrann
- c. Eksplosjon i industriområde
- d. Tunnelbrann itunnelen
- e. Transportulykke med buss eller ferge
- f. Svikt i bygning og konstruksjoner, slik som idrettshall
- g. Akutt forurensing – skip ifjorden
- h. Flom eller stormflo
- i. Skred eller ras
- j. Bortfall av vannforsyning og avløpshåndtering
- k. Bortfall av kraftforsyning
- l. Bortfall av elektronisk kommunikasjon
- m. Smitte og pandemier – pandemisk influensa
- n. Svikt i medisinforsyning – nasjonal mangel på livsviktige medisiner
- o. Atomulykke – stort luftbårent utslipp fra utlandet
- p. Digitalt angrep – kommunenes IT-infrastruktur, utilgjengelige tjenester
- q. Pågående livstruende vold – skoleskyting

DEN NORSKE KIRKE

Skien kirkelige fellesråd

Dersom slike hendelser skjer, er sannsynligheten stor for at Skien kommune eller politiet oppretter et Evakuert- og pårørendesenter (EPS).

Kommunen har ansvaret for EPS. Politiet kan i slike tilfeller disponere samtlige ressurser i det området som er rammet.

2.11 Uønskede hendelser under kirkelig handling

Hendelse 11 – Uønskede hendelser under kirkelige handlinger eller arrangementer.

I del 1 av beredskapsplanen ble vi minnet om terrorhandlinger i vår region de siste ti årene. Det er derfor ikke utenkelig at en terrorhandling vil kunne skje mot kirkelige mål i Skien. Skyting, bruk av kniv, enkle brannbomber og eller tunge kjøretøyer vil for en terrorist kunne være forholdsvis enkle angrep å utføre mot fredelige mål som en gudstjeneste, en kirkelig handling eller en konfirmantsamling.

Slike handlinger vil i ekstreme miljøer kunne ha høy symbolverdi som et angrep mot tradisjonelle og religiøse verdier i det norske samfunnet.

Risikovurdering

Sannsynligheten for terrorhandlinger mot kirkelig virksomhet er i Norge i dag lite sannsynlig, men dette kan endre seg. Konsekvensene vil imidlertid kunne være så enorme, at en generell risikovurdering alltid vil tilsa minst oransje kategori.

Tiltak og rutiner for å forebygge terror

Tiltak	Ansvar	Utført
Lage ROS-analyser tilpasset egen virksomhet og for hver type arrangement.	Kirkeverge / Prost	
Sikre at det er mulig å evakuere via etablerte rømningsveier	Brannansvarlig Stedlig	
Holde dører låst som ikke er nødvendig å holde åpent av hensyn til evakuering.	Brannansvarlig Stedlig	
Holde seg oppdatert på trusselnivå (PST) eller spesielt framsatte trusler (Politiet)	Kirkeverge / Prost	
Hvis risikovurderingen tilsier det, kan ansvarlig for arrangementet orientere politiet på forhånd, og eventuelt be om råd knyttet til sikkerhet.	Kirkeverge / Prost	

DEN NORSKE KIRKE
Skien kirkelige fellesråd

Vedlegg 1: Skjema for risikoanalyse (ROS)

[se HMS-håndbok for SKF]

Vedlegg 2: Eksempel på risikoanalyse: Epidemi / pandemi

[se Kirkerådets risikoanalyse for pandemi]

Vedlegg 3: Huskeliste for brannansvarlig ved arrangement

Tiltak	Utført
Før arrangementet	
Sette seg inn i overordnet og lokal beredskapsplan knyttet til brann	
Sjekke at alle rømningsveier er frie, både innenfra og utenfra, i tillegg til hoveddør	
Vite hvor brannalarmsentral, manuelle meldere og merket refleksvest er plassert, og vite hva du skal gjøre hvis noe skjer.	
Vite hvor du skal ringe hvis noe skjer: Brann 110.	
Ha klart telefonnummer til Kirkeverge / Prost	
Vite hvor slukningsutstyr er plassert	
Etter arrangementet	
Sjekk at alle levende lys er slukket, og at kontakter til mindre elektriske apparater er trukket ut.	
Sikre at alle ytterdører er låst når alle er ute av bygget	

Vedlegg 4: Huskeliste for kommunikasjonsansvarlige i kriser

Sviktende intern eller ekstern kommunikasjon kan forsterke en krise, og skape en kombinasjonskrise med opprinnelig krise og en kommunikasjons- eller omdømmekrise i tillegg. Se over om [Krisekommunikasjon](#).

I de fleste tilfeller er det politiet som «eier» den akutte krisen, og som bestemmer hvem skal informere om hva, og til hvilken tid.

Tiltak	Ansvar	Utført
Umiddelbart		
Sikre korrekt informasjon, og avklare med politiet hva vi har anledning til å kommunisere videre.	Kirkeverge / Prost Krisestab	
Kontakt kirkeverge, prost eller sokneprest for å avklare spørsmål og hvem som skal uttale seg til media.		
Innkalle tilstrekkelig bemanning av fellesrådets sentralbord	Krisestab	
Forberede uttalelse til media	Krisestab	
Samme virkedag - så fort som mulig		
Informere leder av fellesrådet	Kirkeverge / Prost	
Etablere ekstern og intern kommunikasjonsplan: budskap, <i>hvordan</i> vi skal formidle det og <i>hvem</i> som skal formidle det.	Krisestab	
Sikre intern kommunikasjon, slik at ansatte, menighetsråd og/eller fellesråd vet hva som vil bli formidlet eksternt.	Krisestab	
Presseuttalelse om den aktuelle situasjonen, eventuelt med henvisning til SKF nettsider	Kirkeverge eller prost eller den som er utpekt til oppgaven	

DEN NORSKE KIRKE

Skien kirkelige fellesråd

Ved kriser av et omfang som vekker ekstern interesse: Oppdatere informasjon på SKF nettsider	Kirkeverge eller den som kirkeverge har delegert oppgaven til	
Videre oppfølging		
Besvare henvendelser fra ansatte, allmenheten og media fortløpende	Kirkeverge eller prost eller den som er utpekt til oppgaven	
Ha blick til sosiale medier og eventuell omtale av hendelsen eller situasjonen – og vurdere eventuelle tiltak	Krisestab, kirkeverge eller prost eller den som er utpekt til oppgaven	
Fortløpende vurdere hvilke budskap SKF ønsker å formidle for å framstå i tråd med egne verdier	Kirkeverge eller prost eller den som er utpekt til oppgaven	

Vedlegg 5: Notat for hendelser eller nesten-hendelser: hva, hvor, hvem og når

Kirkeverge eller prost eller den som er utpekt til oppgaven innhenter informasjon fra de som har vært involvert i hendelsen. Vis varsomhet ved traumatiske hendelser eller situasjoner som berører personlige forhold.

Strukturerte og mer inngående samtaler med enkeltpersoner eller grupper skal skje på et senere tidspunkt. Noen ganger kan det være hensiktsmessig å benytte nøytrale fagpersoner for å hente inn nødvendig informasjon og samtidig ivareta alle involverte parter.

Sted	
Dato og tid	
Skjema utfylt av	
Involverte personer	
Hvor blir skjemaet arkivert	

Beskrivelse av hendelsen:

--

Vedlegg 6: Skjema for ansattes signatur om kjennskap til beredskapsplanen

Ansatte har gjort seg kjent med beredskapsplanen for SKF. Dette er en årlig prosedyre.

Navn	2024 dato	2025 dato	2026 dato	2027 dato

Vedlegg 7: Stedfortredere for ledere

	Leder	Stedfortreder 1
Kirkeverge	Jorunn Fliid	Geir Arntzen
Prost	Liv Espeland Jetttestuen	Trond Engnes
Gravplasser	Gudmund Kverndalen	Geir Arntzen
Krematoriet	Geir Arntzen	Gudmund Kverndalen
Verneombud SKF	Geir Øigarden	
Verneombud Prester	Bjarte Tysvær	

Vedlegg 8: ICE (In Case of Emergency) pårørende SKF – den enkelte leders liste

se ansattregister [Skien - Startside](#)

Ansatt	Pårørende (Navn)	Telefon

Vedlegg 9: Gjensidighetsavtaler mellom arbeidsgiverlinjene i Den norske kirke

Avtale om samordning av HMS-arbeid mellom bispedømmeråd og Skien kirkelig fellesråd

Behandelt i AMU i rDnk 20.02.2018

Behandlet i arbeidsmiljøutvalget i Skien kirkelige fellesråd 13.02.2019

1 Ansvar for arbeidsmiljøet

- 1-1 Bispedømmerådet og fellesrådet har hver for seg og sammen ansvar for arbeidsmiljøet på den lokale kirkelige arbeidsplassen iht. arbeidsmiljølovens § 2-2. Hovedpunktene er at hver arbeidsgiver skal:
- Sørge for at egen virksomhet er innrettet og egne arbeidstakers arbeid er ordnet og blir utført på en slik måte at også andre enn egne arbeidstakere er sikret et fullt forsvarlig arbeidsmiljø.
 - Samarbeide med andre arbeidsgivere for å sikre et fullt forsvarlig arbeidsmiljø. Hovedbedriften skal ha ansvar for samordning av de enkelte virksomheters helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid.
- Partene er enige om at Fellesrådet i denne sammenheng er å betrakte som hovedbedrift¹.
- 1-2 Bispedømmerådet og fellesrådet skal i sine planer for HMS-samarbeidet ha en særskilt oppmerksomhet på samarbeidsforholdene og konflikthåndtering mellom presteskapet og fellesrådets tilsatte.
- 1-3 Kirkevergen har ansvar for å ta kontakt med prosten for å få etablert de nødvendige rutinene knyttet til samordning mellom de to arbeidsgiverne.

2 Ansvar for samordning

- 2-1 Hovedbedrift har ansvar for samordning av de HMS-oppgavene som er beskrevet i aktuelle lover og forskrifter.
- 2-2 Samordningen kommer til uttrykk gjennom:
- 2-2.1 Samordningsmøter mellom kirkeverge og prost for blant annet å utveksle informasjon, erfaring om arbeidsmiljøforhold og avtale vernerunder. Vernerunde skal for øvrig foretas når en av arbeidsgiverne eller verneombudene ber om det.
- 2-2.2 Faste stabsmøter mellom ansatte i det lokale arbeidsfellesskapet. Her drøftes oppgaver og utfordringer.

¹ Normalt er fellesrådet hovedbedrift, men det kan i særlige tilfeller avtales at bispedømmerådet skal være det.

- 2-3 Partene har ansvar for valg/oppnevning av verneombud etter gjeldende bestemmelser².

3 Arbeidsmiljøutvalg/arbeidsmiljøgrupper og samordningsgruppe

- 3-1 Arbeidsmiljøutvalg/arbeidsmiljøgruppe etableres i samsvar med AML kapittel 7, forskrift om organisering, ledelse og medvirkning § 3-7 og Hovedavtalen § 11.
- 3-2 Det skal opprettes en fast samordningsgruppe for arbeidsmiljøet som består av prost, kirkeverge og disse to virksomheters verneombud. Samordningsgruppa kan møtes regelmessig, eller når en av gruppas medlemmer krever det, for å drøfte aktuelle saker.
- 3-3 Lokale vernerunder gjennomføres årlig. Det fysiske og det psykososiale arbeidsmiljø gjennomgås annet hvert år. Kirkevergen innkaller i samråd med prost. Begge verneombudene deltar ved forberedelse og gjennomføring av vernerundene og gjennomgang av det psykososiale arbeidsmiljø.
- 3-4 Risikoanalyser gjøres i hver enkelt virksomhet innenfor virksomhetens ansvarsområder. Dersom ROS-analysen avdekker risiko-områder som omfatter begge virksomhetene, utarbeides det tiltak/ tiltaksplan i begge linjer.

4 Økonomi

- 4-1 Fellesrådet har ansvar for:
- 4-1.1 Bygg
 - 4-1.2 Anlegg
 - 4-1.3 Utstyr på kontoret
 - 4-1.4 Opplæring av verneombud i egen virksomhet
 - 4-1.5 Utgifter til egen vernetjeneste
 - 4-1.6 HMS-opplæring for nytilsatte
- 4-2 Bispedømmerrådet har ansvar for utgifter i forhold til sine ansatte når det gjelder:
- 4-2.1 Opplæring/faglige kurs på HMS-området
 - 4-2.2 Opplæring av verneombud i egen virksomhet
 - 4-2.3 Utgifter til egen vernetjeneste
 - 4-2.4 HMS-opplæring for nytilsatte
- 4-3 Deling av utgifter
- 4-3.1 Utgifter til avtalt stabsutvikling og forebyggende HMS-tiltak deles forholdsmessig mellom bispedømmerråd/prost og kirkelig fellesråd.

² Det anbefales at det velges verneombud også der det er færre enn 10 ansatte.

DEN NORSKE KIRKE

Skien kirkelige fellesråd

- 4-3.2 Utgifter til avtalte tiltak i forbindelse med konflikthåndtering deles forholdsvis mellom bispedømmeråd og kirkelig fellesråd.

5 **Avvikshåndtering**

- 5-1 Det skal utarbeides ansvarsfordeling og samarbeidsrutiner for avviksmeldinger der begge linjer er berørt.
- 5-2 Det skal utarbeides ansvarsfordeling og samarbeidsrutiner for håndtering av uheldige psykososiale forhold der begge linjene er representert.
- 5-3 Det skal utarbeides ansvarsfordeling og samarbeidsrutine for håndtering av klager fra publikum/medlemmer der begge linjer er berørt.
- 5-4 Det skal utarbeides ansvarsfordeling og samarbeidsrutiner for varslingssaker (jf. aml 2A) der begge linjer er berørt.

6 **Konkrete tiltak**

(fylles ut ved behov etter vurdering av de lokale forhold)

7 **Informasjon mellom virksomhetene**

- 7-1 Det utarbeides referat fra alle møter i arbeidsmiljøutvalg/ arbeidsmiljøgruppe og samordningsgruppe i hver enkelt virksomhet.
- 7-2 Det orienteres om saker av betydning for begge virksomhetene i samordningsgruppen.

8 **Diverse**

- 8-1 Avtalen kan sies opp/reforhandles med minimum 6 måneders varsel.

Skien 22.02.2019

For Agder og Telemark
bispedømme

prost (eller den som har myndighet)

For Skien
kirkelige fellesråd

kirkeverge

RUTINE FOR HÅNTERING AV ARBEIDSKONFLIKTER OG KLAGER FRA PUBLIKUM

Det vises til Avtale om samordning av HMS-arbeid mellom bispedømmeråd og kirkelig fellesråd pkt. 5. Rutinene gjelder i utgangspunkt konflikter/klager hvor begge arbeidsgiverlinjene er involvert, men kan også brukes av hver enkelt arbeidsgiver.

Definisjon

Konflikt

Det er konflikt når adferden er negativt vurdert av minst en part. Adferden må ha en viss frekvens, og må være viktig nok til å skape negative følelser som blir husket. Adferden må oppleves som klart avvikende fra hvordan partene forventer at relasjonen mellom de skal være.

Klage

Med klage på ansatte menes her en muntlig eller skriftlig hevendelse utenom varslings-/avviksmelding til arbeidsgiver for prestene og/eller andre kirkelige ansatte.

Målsetting

Konflikter skal løses på lavest mulig nivå og med minst mulig omkostninger for personene som er involvert og for de aktuelle tjenestestedene.

Bakgrunn

Konflikt kan oppstå mellom tilsatte, mellom publikum og ansatte og mellom ledere i de to arbeidsgiverlinjene i kirken. Kilde til konflikt kan være knappe ressurser, ulike syn på mål og verdier, uenighet om virkemiddel, ulik tolking av situasjonen, personlige motsetninger og makt-/kompetansekonflikter mellom faggrupper. Konflikt er naturlig og håndteringa kan bli avgjørende for om den blir konstruktiv eller destruktiv. Både arbeidsgiver og arbeidstaker har plikt til å være med på å finne løsninger/få sluttført konflikten

Når og hvordan arbeidstaker sier ifra / melder en konflikt

Alle ansatte skal tilstrebe å opptre slik at det ikke oppstår konflikter.

De ansatte skal delta i det organiserte verne- og miljøarbeidet i virksomheten og aktivt medvirke ved gjennomføring av de tiltak som blir satt i verk for å skape et godt og sikkert arbeidsmiljø.

Dersom en ansatt oppdager trakassering eller diskriminering, eller forhold i virksomheten som kan medføre fare for liv og helse, har den ansatte plikt til å melde fra til arbeidsgiver eller verneombud.

Dersom en ansatt blir involvert i en konflikt, velger den ansatte selv om han/hun vil forsøke å løse konflikten ved å ta opp saken med den konflikten gjelder, eller om han/hun vil involvere arbeidsgiver.

Dersom den ansatte involverer arbeidsgiver, skal forholdet normalt tas opp med den ansattes nærmeste leder (ansvarlig leder). Ansatte bør alternativt velge å ta opp forholdet med verneombudet. Dette er en naturlig fremgangsmåte dersom konflikten oppstår mellom en ansatt og hans/hennes nærmeste leder.

DEN NORSKE KIRKE

Skien kirkelige fellesråd

Begge arbeidsgiverlinjene har rutiner for hvordan varsling og avvik skal meldes. Disse kan brukes både når det er konflikt i den ene arbeidsgiverlinja og når ansatte/ledere fra begge arbeidsgiverlinjene er involvert.

Klage fra publikum

Klage fra publikum kan komme direkte til ansvarlig leder i en av arbeidsgiverlinjene eller meldes via en ansatt. Den ansatte har ansvar for å avklare om klagen er anonym eller om klagerens navn skal oppgis.

Ansvar for å behandle konflikt/klage

INVOLVERTE PARTER	ANSVARLIG LEDER	ØVERSTE MYNDIGHET
Konflikt mellom tilsatte i kirkelig fellesråd	Kirkeverge	Kirkelig fellesråd
Konflikt lokalt tilsatte/kapellan	Kirkeverge	Kirkelig fellesråd og Biskop
Konflikt lokalt tilsatte/sokneprest	Kirkeverge og prost	Kirkelig fellesråd og Biskop
Konflikt kirkeverge og tilsatt prest	Fellesrådsleder og 'prost	Kirkelig fellesråd og Biskop
Konflikt mellom tilsatte prester	Prost	Biskop
Bedriftshelsetjenesten	Kirkeverge	Råd og veiledning til leder av håndtering av saker. Det samme til arbeidstaker og verneombud
Klage fra publikum	Kirkeverge/fellesrådsleder og prost/Biskop	Kirkelig fellesråd og Biskop

Bedriftshelsetjeneste

Skien kirkelige fellesråd har avtale med Bedriftshelsetjenesten i Skien kommune.

Tiltak

Skal saker løses på lavest mulig nivå, må lederen tidlig i konflikten kalle sammen partene for å avklare hva spenningene består i, og hvordan de sammen kan håndtere dette. Prost og kirkeverge har ansvar for å håndtere konflikt mellom prest og fellesråds-tilsatte. Det er et lederansvar å melde saken videre når den ikke kan løses på sitt nivå (se tabell).

Er saken meldt videre, har prost eller annen representant for arbeidsgiver (AML §§ 4-1,4-2,4-3 og 4-4,) plikt til å ta nødvendige initiativ og se til at nødvendige ressurser blir stilt til disposisjon.

DEN NORSKE KIRKE

Skien kirkelige fellesråd

Der partene ser det som formålstjenlig, kan ei gruppe med prost, ansvarlig leder for fellesrådstilsatte og tillitsvalgte prøve å løse saken. (Jf. avtalen om samordning av det systematiske HMS - arbeidet i menighetsrådene)

- Den tilsatte kan få hjelp fra fagforeningen. Involverte kan ha behov for en samtalepartner, helst en utenfor den lokale organisasjonen som er involvert i konflikten. Fagforeningen kan hjelpe til med å finne fram til egnede personer for de som ønsker det.
- Er konflikten mellom arbeidstakere knyttet til den samme fagforeningen, ber arbeidsgiverne fagforeningen sørge for at alle arbeidstakere som ønsker det, får den samme oppfølgingen.
- I fastlåste og asymmetriske konflikter kan arbeidsgiver ut fra styringsretten ta i bruk tiltak som får tjenestemessige konsekvenser for å verne arbeidstaker mot unødige belastninger.

Avvik

Avvik skal behandles etter omtalte retningslinjer, jf. Kap 2.8 i Agder og Telemark Bispedømme sin HMS-håndbok.

Klagesaker

- Kirkevergen/prost tar imot disse sakene.
- Klagen vurderes umiddelbart og kontakt opprettes med den andre arbeidsgiverlinjen.
- Saken løses/sluttføres på lavest mulig nivå med egne tilsatte, gjerne ved dialog.
- Hvis nødvendig følges rutinene under Tiltak, avsnitt 3.
- Større saker løses/sluttføres med mulig hjelp fra KA, Bedriftshelsetjeneste eller Bispedømmet.
- Klager vedr. konfirmanter, skal videresendes til prest/kateket.

Dokumentasjon

AML § 4, Om AMU: sjå AML § 7-2. HMT avtale mellom AT bispedømme og lokale fellesråd.

DEN NORSKE KIRKE

Skien kirkelige fellesråd

Vedlegg 10: Avtaler mellom Skien kommune og Skien kirkelige fellesråd

SKIEN KOMMUNE
BEDRIFTSHELSETJENESTEN

Plan for BHTs bistand til Skien kirkelige fellesråd

Periode: 01.02.23 – 31.12.24

Leder	Jorunn Flid
Kontaktperson BHT	Martin Holm
Telefon	938 98 764
E-post	Martin.holm@skien.kommune.no
Kontaktinfo BHT	bht@skien.kommune.no

Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning, Bedriftshelsetjeneste Arbeidsgiver skal sørge for at BHT:	Beskrivelse av behov/ bistand/ kommentarer	Ansvar for bestilling	Frekvens	Når (kvartal)	Utført
§ 13-2 a) Endring Bistår med planlegging og gjennomføring av fysiske og organisatoriske endringer i virksomheten, herunder etablering, vedlikehold og tilrettelegging av arbeidsplasser, lokaler, utstyr og arbeidsprosesser.	Ingen konkrete planer i forhold til dette i planperioden. Om behov oppstår bestilles bistand.	Leder	Ved behov.	Leveres maks 2 uker etter bestilling.	
§ 13-2 b) Retningslinjer Bistår med utarbeidelse og endring av retningslinjer for bruk av kjemikalier, maskiner og utstyr og øvrige arbeidsprosesser.	Ingen konkrete planer i forhold til dette i planperioden. Om behov oppstår bestilles bistand.	Leder	Ved behov.	Leveres maks 1 uke etter bestilling.	

§ 13-2 c) Kartlegging Bistår med løpende kartlegging av arbeidsmiljøet, foreta undersøkelser av arbeidsplassene og arbeidsprosessene og vurdere risiko for helsefare	Vernerunde skal utføres årlig . Virksomheten utfører dette uten BHT, men ber og bistand ved behov. Rapportene gjennomgås i AMU.	Leder/VO	Ved behov.		
§ 13-2 d) Redusere risiko Fremmer forslag om forebyggende tiltak og sammen med virksomheten arbeide med tiltak som reduserer risikoen for helseskade.	Utarbeide handlingsplaner på bakgrunn av § 13-2 c)	Leder	Ved behov.		
§ 13-2 e) Helseovervåkning (de bransjer som er pålagt målrettet helsekontroll) Bistår i arbeidet med å overvåke og kontrollere arbeidstakernes helse i forhold til arbeidssituasjonen og foreta nødvendig oppfølging.	https://www.arbeidstilsynet.no/hms/roller-i-hms-arbeidet/arbeidsgiver/helsekontroll/ Helsekontroll av 9 kirkegårdsarbeidere er planlagt.	Leder	Hvert 2. år.	Q3/4 2023	
§ 13-2 f) Individuell tilrettelegging og oppfølging Bistår med individuell tilrettelegging, herunder deltakelse i dialogmøter og utarbeidelse av oppfølgingsplan i henhold til arbeidsmiljøloven § 4-6.	BHT kan delta i dialogmøte 1 og 2 Se vedlegg for bistand som kan bestilles.	Leder	Ved behov.	Leveres maks 2 uker etter bestilling.	

DEN NORSKE KIRKE

Skien kirkelige fellesråd

	Beskrivelse av behov/ bistand/ kommentarer	Ansvar for bestilling	Frekvens	Når (kvartal)	Utført
§ 13-2 g) Informasjon og opplæring Bistår med informasjon og opplæring om relevant helse-, miljø- og sikkerhetsrisiko og aktuelle tiltak.	Kurskatalog er vedlagt.	Leder		Bestilles snarest!	
	BHT kan delta på personalmøter. Tema skal være følgende: •		Hvert x. år		
§ 13-2 g)	Det ønskes også kurs i:	Leder			
	• Førstehjelp			Q1-23	
	• Håndtering av vold og trusler			Q1-23	
§ 13-2 h) Bistand og rådgivning. Bistå ved henvendelser fra arbeidstaker, verneombud og arbeidsmiljøutvalg.	Systematisk HMS-arbeid • Rådgiver for verneombud og AMU	Sekretær AMU	AMU 4 ganger i året.	Etter innkalling.	
a) Planer og årsrapporter for bedriftshelsetjenestens bistand i virksomheten	Årsrapport lages av BHT og sendes AMU/leder.	BHT	Jan/feb. hvert år.	Q1	✓
b) Periodevise meldinger og resultater av kartlegginger, risikovurderinger, målinger o.l. som beskriver helsefarlige arbeidsforhold, forslag til forebyggende tiltak og resultater.	Plan for BHT lages for 2 år om gangen. Målinger og resultat av kartlegginger sendes AMU/leder for gjennomgang.	BHT		Q1 for plan. Annet sendes når det er utført.	
c) Rutiner for utarbeidelse av oppfølgingsplaner og tilretteleggingstiltak.		Leder			

Vedlegg 11: Forslag til sjekkliste for menighetsrådets eget beredskapsarbeid

Ansvarsforhold mellom fellesråd, menighetsråd og bispedømmeråd er omtalt i Del 1 av overordnet beredskapsplan. Det er ikke nødvendig at de lokale planene beskriver samme forhold og tiltak som allerede er beskrevet i denne overordnede planen. Det enkelte menighetsrådet må sikre at de forholdene som er omtalt i overordnet plan, er tilstrekkelig risikovurdert ut fra lokale forhold og beskrevet i enkle tillegg til overordnet plan.

Tiltak	Ansvar	Utført
Sikre at menighetsråd og frivillige er kjent med Beredskapsplan for fellesråd og menighetsråd i Skien, og at denne er tilgjengelig for alle som trenger den	Kirkeverge / Prost	
Oppdaterte lokale kontaktlister: tilgjengelige oversikter over menighetsrådets medlemmer, ansatte, frivillige og andre lokale nøkkelpersoner	Kirkeverge / Prost	
Med utgangspunkt i hendelser og tiltakskort beskrevet i Del 2: Avklare behov for lokale planer/tillegg. Er det eventuelt andre uønskede hendelser vi bør ha lokale planer for?	Menighetsråd	
Risikovurdere menighetsrådets virksomhet: hvordan redusere sannsynlighet for krisesituasjoner lokalt hos oss, og hvordan redusere konsekvensene av eventuelle hendelser som likevel oppstår?	Menighetsrådet	
Sikre at lokale branninstrukser er tilgjengelige og at det er en brannansvarlig ved alle arrangement	Kirkeverge / Prost Brannansvarlig SKF	
Avklare eventuell uklarhet i roller og ansvarsforhold lokalt	Menighetsrådet	
Drøfte lokalt beredskaps- og sikkerhetsarbeid i menighetsrådet minst en gang i året.	Menighetsrådet	

Vedlegg 12: SKF varslingslister

Enkelte eksterne telefonnummer til personer i kritisk viktige samfunnsroller vil kun være tilgjengelig for faste medlemmer av krisestaben, deres stedfortredere, ledere og enkelte nøkkelpersoner.

BRANN 110

POLITI 112

HELSE/AMK 113

SKF KRISESTAB

KIRKEVERGE	Jorunn Fliid	40406576
ASS.KIRKEVERGE	Geir Arntzen	40406575 / 96627922
PROST	Liv Espeland Jettestuen	99158627

BEREDSKAPSPLAN FOR KIRKELIG FELLESRÅD OG MENIGHETER I SKIEN

Kontaktliste

07.03.2024

Tittel / funksjon	Navn	Tlf
Skien kirkelige fellesråd	Sentralbord	3558 1180
Kirkeverge	Jorunn Fliid	4040 6576
Ass. kirkeverge	Geir Arntzen	4040 6575
Driftsleder	Gudmund Kverndalen	4040 6569
Brannansvarlig og Alarmansvarlig	Gudmund Kverndalen	4040 6569
Hovedverneombud SKF	Geir Øigarden	4040 6574
Hovedverneombud Prester	Bjarte Tysvær	4087 0136
Brann		110
Politi		112
Helse/AMK		113
Prost	Liv Espeland Jettestuen	9915 8627
Kirkekontor Skien <i>Onsdag 09:00-15:00, Torsdag 09:00-13:30</i>		3558 1149
Sokneprest	Synnøve Skree Skjeldal	9599 2006
Kirkekontor Gjerpen, Luksefjell og Valebø <i>Tirsdag 10:00-14:30, torsdag 09:00-14:30</i>		3550 6330
Sokneprest	Martin B. Wigtil	9300 2448
Kirkekontor Borgestad <i>Tirsdag 10:00-15:00, fredag 09:00-15:00</i>		3550 6344
Sokneprest	Ida K. Rød	9593 0171
Kirkekontor Gimsøy og Nenset <i>Onsdag 09:00-15:00, torsdag 10:30-15:00</i>		3550 6380
Sokneprest	Trond Inge Tappel	9223 0897
Kirkekontor Gulset og Skotfoss <i>Torsdag 10:30-15:00, fredag 09:00-15:00</i>		3550 6360
Sokneprest	Margrete Holmeide	9776 5519
Kirkekontor Kilebygda og Solum <i>Onsdag 09:00-14:00, torsdag 09:00-14:00</i>		3550 6350
Sokneprest	Rune Lia	9098 0803
Kirkekontor Melum <i>Onsdag 09:00-14:00, torsdag 09:00-14:00</i>		3550 6350
Sokneprest	Sam Tore Bamle	9001 0760
Krisestab	Kirkeverge	4040 6576
	Ass. kirkeverge	4040 6575
	Prost	9915 8627
Agder og Telemark Bispedømme	Sentralbord	3810 5120
Skien kommune	Sentralbord	3558 1000